

REFERENTNA PONUDA ZA PRISTUP MOBILNOJ MREŽI TELENOR

Sadržaj

1	UVOD	3
1.1	PREDMET PONUDE	3
2	OSNOVNE USLUGE PRISTUPA	4
2.1	USLUGE PRISTUPA TELENOR MREŽI KOJE SU PREDMET REFERENTNE PONUDE	4
2.2	USLUGA ORIGINACIJE GOVORNIH POZIVA ZA MOBILNOG VIRTUELNOG MREŽNOG OPERATORA	4
2.3	USLUGA ORIGINACIJE TEKSTUALNIH PORUKA (SMS) ZA VIRTUELNOG MREŽNOG OPERATORA	5
2.4	USLUGA ORIGINACIJE GOVORNIH POZIVA ZA MOBILNOG MREŽNOG OPERATORA KOJI KORISTI NACIONALNI ROAMING	6
2.5	USLUGA ORIGINACIJE TEKSTUALNIH PORUKA (SMS) MOBILNOG MREŽNOG OPERATORA KOJI KORISTI NACIONALNI ROAMING	9
2.6	USLUGA ORIGINACIJE GOVORNIH POZIVA KORISTEĆI IZBOR OPERATORA (CARRIER SELECTION-CS)	10
3	ZAHTJEV ZA PRISTUP	12
3.1	POTREBNE DOZVOLE IZDATE OD STRANE NADLEŽNIH ORGANA	12
3.2	ZAHTJEV ZA POČETAK PREGOVORA	12
3.3	OSNOVNI PRINCIPI SARADNJE	13
4	IMPLEMENTACIJA PRISTUPA	14
4.1	PRINCIPI IMPLEMENTACIJE I UPRAVLJANJE PRISTUPOM MREŽI TELENOR	14
4.2	USLUGE KRAJNIM KORISNICIMA OPERATORA	14
4.3	ODNOS SA KRAJNIM KORISNICIMA OPERATORA	14
4.4	UPRAVLJANJE SAOBRAĆAJEM	15
4.5	PLANIRANJE SAOBRAĆAJA	15
4.6	POSTUPANJE PRILIKOM POJAVA SMETNJI I PODNOŠENJE IZVJEŠTAJA O SMETNJAMA	15
4.7	TESTIRANJE	15
4.7.1	Testovi interoperabilnosti	16
5	PLANIRANJE SAOBRAĆAJA	18
5.1	PREDVIĐANJA PO LOKACIJSKIM OBLASTIMA	18
5.2	PRINCIPI PLANIRANJA SAOBRAĆAJA	18
5.3	PLANIRANJE SAOBRAĆAJA	18
5.4	PRECIZNOST PLANIRANJA SAOBRAĆAJA I IMPLIKACIJE	18
6	CIJENE	19
6.1	NAKNADE	19
6.2	NAKNADE ZA PRISTUP I USLUGE PRISTUPA	19
7	PERIOD OBRAČUNA I NAČIN PLAĆANJA	20
7.1	MOMENAT NASTANKA POTRAŽIVANJA	20
7.2	FAKTURISANJE	20
7.3	ROKovi PLAĆANJA	20
7.4	KAŠNENJE U PLAĆANJU	20
7.5	PRIGOVORI I SPOROVI	21
7.6	FINANSIJSKA GARANCIJA	21
8	OBUSTAVA PRUŽANJA USLUGA IZ REFERENTNE PONUDE	23
8.1	OBUSTAVA PRUŽANJA USLUGA	23

8.2	PRIVREMENA OBUSTAVA PRUŽANJA USLUGA	23
8.3	SUSPENZIJA, OGRANIČENJE I ISKLJUČENJE USLUGA OPERATORA	23
9	IZMJENE NA MREŽI	25
10	RJEŠAVANJE SPOROVA	26
10.1	OPŠTI DIO	26
10.2	SPORAZUMNO RJEŠAVANJE SPOROVA	26
10.3	RJEŠAVANJE SPOROVA NAKON NEUSPJELOG POKUŠAJA SPORAZUMA	26
ANEKS 1	- TAČKE PRISTUPA MREŽI TELENOR I PRISTUPNI LINKOVI	27
1.1.	TAČKE PRISTUPA NA MREŽI TELENOR	27
1.2.	PRISTUPNI LINKOVI.....	27
1.2.1.	<i>Kapacitet pristupnih linkova .....</i>	<i>27</i>
1.2.2.	<i>Konfiguracija i dimenzionisanje Pristupnih linkova .....</i>	<i>27</i>
1.2.3.	<i>Signalni linkovi.....</i>	<i>28</i>
ANEKS 2	–CIJENE	29
2.1.	USLUGA ORIGINACIJE GOVORNIH POZIVA ZA MOBILNOG VIRTUELNOG MREŽNOG OPERATORA	29
2.1.1.	<i>Cijene usluga originacije govora za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora .....</i>	<i>29</i>
2.1.2.	<i>Obračun naknada .....</i>	<i>29</i>
2.2.	USLUGA ORIGINACIJE SMS ZA MOBILNOG VIRTUELNOG MREŽNOG OPERATORA	29
2.2.1.	<i>Cijene usluga originacije SMS-a za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora .....</i>	<i>29</i>
2.2.2.	<i>Obračun naknada .....</i>	<i>29</i>
2.3.	USLUGA ORIGINACIJE GOVORA ZA MOBILNOG MREŽNOG OPERATORA KOJI KORISTI NACIONALNI ROAMING	29
2.3.1.	<i>Cijene usluga originacije govora za Mobilnog mrežnog Operatora koji koristi nacionalni roaming .....</i>	<i>29</i>
2.3.2.	<i>Obračun naknada .....</i>	<i>29</i>
2.4.	USLUGA ORIGINACIJE SMS ZA MOBILNOG MREŽNOG OPERATERA KOJI KORISTI NACIONALNI ROAMING.....	30
2.4.1.	<i>Cijene usluga Mobilnog mrežnog operatera koji koristi nacionalni roaming .....</i>	<i>30</i>
2.4.2.	<i>Obračun naknada .....</i>	<i>30</i>
2.5.	USLUGA ORIGINACIJE GOVORNIH POZIVA KORISTEĆI IZBOR OPERATORA (CARRIER SELECTION-CS).....	30
2.5.1.	<i>Cijene usluga originacije govornih poziva koristeći Izbor Operatora.....</i>	<i>30</i>
2.5.2.	<i>Obračun naknada .....</i>	<i>30</i>
ANEKS 3	– KONTAKT.....	31
ANEKS 4	- PROCEDURE ZA POSTUPANJE SA SMETNJAMA.....	32
2.1.	PROCEDURE OBAVJEŠTAVANJA O OPŠTIM OPERATIVNIM PROBLEMIMA	32
2.2.	PROMJENE U MREŽI I PLANIRANI ISPADI.....	32
2.3.	UPRAVLJANJE SMETNJAMA	32
2.3.1.	<i>Smetnje u vlastitoj mreži .....</i>	<i>32</i>
2.3.2.	<i>Smetnja povezana sa mrežom partnera.....</i>	<i>33</i>
2.3.3.	<i>Pisani izvještaji.....</i>	<i>33</i>
2.3.4.	<i>Klasifikacija smetnji .....</i>	<i>33</i>
2.3.5.	<i>Ciljno vrijeme za vraćanje u funkciju.....</i>	<i>33</i>
2.3.6.	<i>Vrijeme trajanja smetnje .....</i>	<i>34</i>
2.3.7.	<i>Procedure u slučaju eskalacije .....</i>	<i>34</i>
2.4.	OBAVIJEŠTAVANJE O NARUŠAVANJIMA I ISPADIMA U MREŽI TELENOR	34
ANEKS 5	- UGOVOR O POVJERLIVOSTI INFORMACIJA.....	35
ANEKS 6	- TEKST INSTRUMENTA OSIGURANJA PLAĆANJA	39
ANEKS 7	- DEFINICIJE POJMOVA	40

1 Uvod

1.1 Predmet ponude

U skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama (u daljem tekstu: Zakon) i Pravilnikom o pristupu i interkonekciji (u daljem tekstu: Pravilnik) Telenor d.o.o. je pripremio Referentnu ponudu za pristup mobilnoj mreži Telenora (u daljem tekstu: Referentna ponuda).

Referentna ponuda predstavlja okvir za zaključivanje ugovora o pristupu između Telenora i operatora ovlaštenog od strane Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore (u daljem tekstu: Agencija) za pružanje usluga elektronskih komunikacija. Ugovor o pristupu može definisati i dodatne servise i načine poslovne saradnje zavisno od komercijalnih pregovora, izvan okvira sadržanih u ovom dokumentu. Ova ponuda sadrži minimum uslova i servisa ponuđenih na tržištu pod istim uslovima svim zainteresovanim tipovima operatora definisanim u aneksu 7. Samo se potpisani Ugovor o pristupu smatra obavezujućim.

Ukoliko Telenor i zainteresovani operator ne postignu sporazum, bilo koja strana može uputiti zahtjev za rješavanje eventualnih spornih pitanja Agenciji.

Trajanje Ugovora o pristupu se definiše u pregovorima između ugovornih strana.

Telenor u svakom trenutku ima pravo da pokrene proceduru izmjene ove Referentne ponude, u kom slučaju će predlog izmjene Referentne ponude dostaviti Agenciji, najmanje 30 (trideset) dana prije stupanja na snagu takve promjene.

Telenor će na svojoj web stranici www.telenor.me objaviti važeću verziju Referentne ponude u roku od 5 (pet) dana od datuma donošenja ili izmjene postojeće ponude.

Telenor će dostaviti Agenciji sve ugovore zaključene na osnovu ove Referentne ponude u roku od 10 (deset) dana od dana zaključenja ugovora.

Obrasci i kontakti dati u Aneksima ove Referentne ponude su dati kao primjeri i podložni su izmjenama. Eventualne promjene u ovom smislu ne podliježu postupku izmjene Referentne ponude.

2 Osnovne usluge pristupa

Telenor će obezbijediti operatoru usluge koje su navedene u ovom poglavlju na pristupnoj tački Telenor mreže (navedenim u Aneksu 1 „Pristupna tačka Telenor mreže i pristupni linkovi“) u skladu sa odredbama ove Referentne ponude.

Obezbjeđivanje usluga navedenih u ovom poglavlju može se izvršiti samo ukoliko je Operator na vrijeme obezbijedio cjelokupni iznos bankarske garancije regulisane članom 7.6 i precizirane u Aneksu 6 "Tekst instrumenta osiguranja plaćanja".

Ukoliko Operator ne ispunjava obaveze iz člana 7.6 i Aneksa 6 "Tekst instrumenta osiguranja plaćanja" ili iznos garancije ne odgovara iznosu navedenom u članu 7.6 i Aneksu 6 "Tekst instrumenta osiguranja plaćanja", Telenor može odbiti obezbjeđivanje Usluga i/ili ukinuti Pristup Operatoru na način definisan u Poglavlju 8 ove Ponude pri čemu će se i dalje primjenjivati odredbe člana 7.4.

2.1 Usluge pristupa Telenor mreži koje su predmet Referentne ponude

Usluge koje Telenor nudi Operatoru na osnovu ove Referentne ponude za pristup su sljedeće:

1. Usluga originacije govornih poziva
2. Usluga originacije tekstualnih poruka (SMS)
3. Usluga originacije govornih poziva koristeći Izbor Operatora (Carrier Selection-CS)

Telenor se obavezuje da pregovara i druge usluge pristupa svojoj mreži po zahtjevu Operatora kako bi ispunili zahtjev iz Analize tržišta. U slučaju postizanja saglasnosti i ugovaranja drugih usluga sa Operatorom, one će postati sastavni dio referentne ponude.

2.2 Usluga originacije govornih poziva za mobilnog virtuelnog mrežnog operatora

2.2.1. Usluga govornih poziva za Mobilnog virtuelnog mrežnog operatora, u daljem tekstu Operator, je telekomunikaciona usluga preko koje krajnji korisnik Operatora, koji se nalazi u oblasti koja je pokrivena signalom Telenor mreže, može uspostaviti govorni poziv sa prenosivog terminalnog uređaja.

Usluga govornih poziva za mobilnog virtuelnog mrežnog operatora biće omogućena Operatorovim korisnicima na teritoriji Crne Gore gdje je ista omogućena i za krajnje korisnike Telenora.

2.2.2. Usluga govornih poziva za Mobilnog virtuelnog mrežnog operatora biće dozvoljena samo za jedinstvene IMSI (International Mobile Subscriber Identity) serije, koje su Operatoru dodijeljene od strane nadležnog regulatornog tijela, jer će jedino one biti implementirane u Telenor mreži, za obezbjeđivanje navedene usluge.

Operator je dužan da omogući ili onemogući svojim korisnicima da se prijavljuju na mrežu Telenora.

2.2.3. Operator je odgovoran da obezbijedi interoperabilnost sa mrežnim elementima Telenora koji su uključeni u obezbjeđivanje ove usluge. Ukoliko se pojavi potreba nadgradnje i/ili modifikacije mrežnih elemenata na strani Telenora u svrhu omogućavanja interoperabilnosti, Telenor će taj trošak naplatiti Operatoru.

2.2.4. Korišćenje usluge govornih poziva Mobilnog virtuelnog mrežnog operatora krajnjih korisnika Operatora biće predmet naplate u skladu sa Aneksom 2 „Cijene“.

2.2.5. Za omogućavanje Usluge govornih poziva Operator je dužan da u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama, podržava neophodne protokole između svojih nodova i nodova Telenora.

2.2.6. Operator je obavezan da obezbijedi funkcionalnost prenosivosti brojeva u svojoj mreži i Telenor ne snosi nikakvu odgovornost za analizu prenosivosti broja i/ili problema povezanih sa prenošenjem brojeva krajnjih korisnika Operatora koji koriste Uslugu govornih poziva za Mobilnog virtuelnog mrežnog operatora od strane Telenora.

2.2.7. Bezbjednost

U Mreži Telenor uvijek su aktivirane mjere bezbjednosti u smislu izvršavanja procedura prijavljivanja i procedura ažuriranja lokacije, procedura kontrole usluge, prenos podataka u vezi sa pozivima, podaci o krajnjem korisniku i podaci o mobilnom terminalu.

U Mreži Telenor implementirane su sljedeće bezbjednosne funkcije:

- GSM autentikacija A3/A8 algoritmi
- UMTS autentikacija Milenage algoritam
- A5/1, A5/3 šifriranje
- koristi se TMSI

2.2.8. Principi rutiranja

Sav govorni saobraćaj krajnjih korisnika Operatora rutiraće se bezuslovno do aktivnog mrežnog elementa Operatora (MGW/GMSC) po odvojenim pristupnim linkovima namijenjenim isključivo za ovu Uslugu. Operator je obavezan da pristupne linkove obezbijedi o vlastitom trošku, od davaoca usluga za iznajmljene linije. Kapacitet, konfiguracija i dimenzioniranje pristupnih linkova i signalnih linkova definisan je u Aneksu 1 „Tačke pristupa Mreže Telenor i Pristupni linkovi“. Operator je odgovoran za dalje rutiranje tog saobraćaja.

2.2.9. Prikazivanje logo-a na displeju mobilnog terminala

Na displeju mobilnog terminala krajnjih korisnika Operatora, dok je isti u Telenor mreži, ne smije biti bilo koji logo koji može biti povezan sa Telenorom. Operator ima obavezu da obezbijedi uslove za neprikazivanje loga Telenor na ekranima terminalnih uređaja krajnjih korisnika Operatora.

2.2.10. Zaštita integriteta Telenor mreže

Telenor će zaštititi svoju mrežu od nerezonskog i neplaniranog povećanja saobraćaja od strane krajnjih korisnika Operatora zbog opasnosti da bi isti mogao ugroziti kvalitet usluge Telenorovih krajnjih korisnika.

2.3 Usluga originacije tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora

2.3.1. SMS poruka (Short Message Service) predstavlja tekstualnu poruku do 160 karaktera sa korišćenjem SMS funkcionalnosti po tehničkoj specifikaciji ETSI GSM 03.40.

Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora biće omogućena Operatorovim korisnicima na teritoriji Crne Gore gdje je ista omogućena i za krajnje korisnike Telenora.

2.3.2. Telenor će omogućiti Uslugu korištenja tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora samo za jedinstvene IMSI (International Mobile Subscriber Identity) serije, koje su Operatoru dodijeljene od strane nadležnog regulatornog tijela, jer će jedino one biti implementirane u Telenor mreži, za obezbjeđivanje navedene usluge.

Operator je dužan da omogući ili onemogući svojim korisnicima da se prijavljuju na mrežu Telenora.

2.3.3. Operator je odgovoran da obezbijedi interoperabilnost sa mrežnim elementima Telenor. Ukoliko se pojavi potreba nagradnje i/ili modifikacije mrežnih elemenata na strani Telenor u svrhu omogućavanja interoperabilnosti, Telenor će taj trošak naplatiti Operatoru.

2.3.4. Sve inicirane SMS poruke Krajnjih korisnika Operatora u okviru Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora biće predmet naplate u skladu sa Aneksom 2 „Cijene”.

2.3.5. Telenor će prenositi kratke poruke - predmet Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama koristeći MAP protokol, preko direktnih Signalnih linkova. Nadalje će obaveza Operatora biti da dostavi kratke poruke do lokacije primaoca. Operator će dostaviti Telenoru listu adresa SMSC koje koristi. Krajnji korisnici Operatora koristiće SMSC operatora.

2.3.6. Za omogućavanje Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama, mrežni elementi Operatora moraju da podržavaju MAP protokol.

2.3.7. Operator je obavezan da obezbijedi funkcionalnost prenosivosti brojeva u svojoj mreži i Telenor ne snosi nikakvu odgovornost za analizu prenosivosti broja i/ili problema povezanih sa prenošenjem brojeva krajnjih korisnika Operatora koji koriste Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora od strane Telenora.

2.3.8. Bezbjednost

U Mreži Telenor uvijek su aktivirane mjere bezbjednosti u smislu izvršavanja procedura prijavljivanja i procedura ažuriranja lokacije, procedura kontrole usluge, prenos podataka u vezi sa korištenja tekstualnih poruka, podaci o krajnjem korisniku i podaci o mobilnom terminalu.

U Mrežu Telenor implementirane su sljedeće bezbjednosne funkcije:

- GSM autentikacija A3/A8 algoritmi
- UMTS autentikacija Milenage algoritam
- A5/1, A5/3 šifriranje
- koristi se TMSI

2.3.9. Prikazivanje logo-a na displeju mobilnog terminala

Na displeju mobilnog terminala krajnjih korisnika Operatora, dok je isti u Telenor mreži, ne smije biti bilo koji logo koji može biti povezan sa Telenorom. Operator ima obavezu da obezbijedi uslove za neprikazivanje loga Telenor na ekranima terminalnih uređaja krajnjih korisnika Operatora.

2.3.10. Zaštita integriteta Telenor mreže

Telenor će zaštititi svoju mrežu od nerezonskog i neplaniranog povećanja saobraćaja od strane krajnjih korisnika operatora zbog opasnosti da bi isti mogao ugroziti kvalitet usluge Telenorovih krajnjih korisnika.

2.4 Usluga originacije govornih poziva za Mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming

2.4.1 Usluga govornih poziva za mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming, u daljem tekstu Operator, je telekomunikaciona usluga preko koje krajnji korisnik Operatora, koji se nalazi u oblasti koja je pokrivena signalom Telenor mreže, može uspostaviti govorni poziv sa prenosivog terminalnog uređaja.

Usluga govornih poziva za Operatora, biće omogućena Operatorovim korisnicima na teritoriji Crne Gore gdje je ista omogućena i za krajnje korisnike Telenora.

Preduslov za obezbjeđivanje usluge govornih poziva Operatora od strane Telenora je da Operator ima vlastitu javnu mobilnu komunikacionu mrežu za koju posjeduje odobrenje za korišćenje radio-frekvencija.

2.4.2. Usluga govornih poziva za Operatora, biće dozvoljena samo za jedinstvene IMSI (International Mobile Subscriber Identity) serije, koje su Operatoru dodijeljene od strane nadležnog regulatornog tijela, jer će jedino one biti implementirane u Telenor mreži, za obezbjeđivanje navedene usluge.

Operator je dužan da omogući ili onemogući svojim korisnicima da se prijavljuju na mrežu Telenora.

2.4.3. Operator je odgovoran da obezbijedi interoperabilnost sa mrežnim elementima Telenora koji su uključeni u obezbjeđivanje ove usluge. Ukoliko se pojavi potreba nadgradnje i/ili modifikacije mrežnih elemenata na strani Telenora u svrhu omogućavanja interoperabilnosti, Telenor će taj trošak naplatiti Operatoru.

2.4.4. Korišćenje usluge govornih poziva krajnjih korisnika Operatora biće predmet naplate u skladu sa Aneksom 2 „Cijene”.

2.4.5. Za omogućavanje usluge govornih poziva Operator je dužan da u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama, podržava neophodne protokole između svojih nodova i nodova Telenora.

2.4.6. Telenor će omogućiti unilateralni prenos poziva u svoju mrežu (handover), u smislu da će samo pozivi inicirani iz mreže operatora imati omogućen handover u Telenor mrežu.

2.4.7. Operator je obavezan da obezbijedi funkcionalnost prenosivosti brojeva u svojoj mreži i Telenor ne snosi nikakvu odgovornost za analizu prenosivosti broja i/ili problema povezanih sa prenošenjem brojeva krajnjih korisnika Operatora koji koriste Uslugu govornih poziva za mobilnog mrežnog operatora od strane Telenor.

2.4.8. Lokacijske oblasti

Telenor obezbjeđuje Uslugu govornih poziva za Mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming po sljedećoj geografskoj podjeli od 10 (deset) 2G i 2 (dvije) 3G Lokacijske oblasti čija je približna geografsko poklapanje dato u sljedećoj tabeli:

Za 2G Lokacijske zone

- 1 Podgorica
- 2 Bar
- 3 Budva, Tivat, Kotor, Herceg Novi
- 4 Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje
- 5 Cetinje, Danilovgrad, Nikšić
- 6 Ulcinj
- 7 Berane, Rožaje, Andrijevica, Plav
- 8 Golubovci, Tuzi, Crmnica, Sutomore, Petrovac
- 9 Pljevlja, Žabljak, Šavnik, Plužine
- 10 Kuči, Vlahovići, Lutovo

Za 3G Lokacijske zone

- 1 Podgorica, jug Crne Gore, centralni dio Crne Gore (Nikšić, Danilovgrad, Cetinje)
- 2 Sjever Crne Gore

Ova struktura lokacijskih oblasti služi za omogućavanje ili ograničavanje nacionalnog roaminga u određenoj lokacijskoj oblasti i za ciljeve planiranja. Operator će preko procedure za planiranje obavijestiti Telenor o aktivaciji/isključenju određene Lokacijske oblasti.

2.4.9. Bezbjednost

U Mreži Telenor uvijek su aktivirane mjere bezbjednosti u smislu izvršavanja procedura prijavljivanja i procedura ažuriranja lokacije, procedura kontrole usluge, prenos podataka u vezi sa pozivima, podaci o krajnjem korisniku i podaci o mobilnom terminalu.

U Mrežu Telenor implementirane su sljedeće bezbjednosne funkcije:

- GSM autentikacija A3/A8 algoritmi
- UMTS autentikacija Milenage algoritam
- A5/1, A5/3 šifriranje
- koristi se TMSI

2.4.10. Principi rutiranja

Sav govorni saobraćaj krajnjih korisnika Operatora rutiraće se bezuslovno do aktivnog mrežnog elementa Operatora (MGW/GMSC) po odvojenim pristupnim linkovima namijenjenim isključivo za ovu Uslugu. Operator je obavezan da pristupne linkove obezbijedi o vlastitom trošku, od davaoca usluga za iznajmljene linije. Kapacitet, konfiguracija i dimenzioniranje pristupnih linkova i signalnih linkova definisan je u Aneksu 1 „Tačke pristupa Mreže Telenor i Pristupni linkovi”. Operator je odgovoran za dalje rutiranje tog saobraćaja.

2.4.11. Prikazivanje logo-a na displeju mobilnog terminala

Na displeju mobilnog terminala krajnjih korisnika Operatora, dok je isti u Telenor mreži, ne smije biti bilo koji logo koji može biti povezan sa Telenorom. Operator ima obavezu da obezbijedi uslove za neprikazivanje loga Telenor na ekranima terminalnih uređaja svojih krajnjih korisnika.

2.4.12. Kriterijumi za ograničavanje usluge govornih poziva za mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming - zabrane za lokacijske oblasti.

Operator je odgovoran za određivanje kada i gdje na osnovu lokacijskih područja treba isključiti (zabraniti) obezbjeđivanje mogućnosti usluge govornih poziva za mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming.

Proces isključivanja ili deaktiviranja mogućnosti Usluge govornih poziva za mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming na osnovu lokacijskih oblasti sprovodi se kroz proces planiranja. Ukoliko operator ima namjeru da isključi Uslugu govornih poziva za mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming u određenoj lokacijskoj oblasti, tada će operator planirati nula minuta za tu lokacijsku oblast i mjesec u kome traži da se isključi nacionalni roaming.

Kada je utvrđena lokacijska oblast isključena za originaciju govornih poziva za operatora koji koristi nacionalni roaming, ista lokacijska oblast može se ponovo uključiti kroz proces planiranja.

2.4.13. Zaštita integriteta Mreže Telenor

Telenor će zaštititi svoju mrežu od nerezonskog i neplaniranog povećanja saobraćaja od strane krajnjih korisnika operatora zbog opasnosti da bi isti mogao ugroziti kvalitet usluge Telenorovih krajnjih korisnika.

2.5 Usluga originacije tekstualnih poruka (SMS) mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming.

2.5.1. SMS poruka (Short Message Service) predstavlja tekstualnu poruku do 160 karaktera sa korišćenjem SMS funkcionalnostima po tehničkoj specifikaciji ETSI GSM 03.40.

Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za mrežnog operatora biće omogućena operatorovim korisnicima na teritoriji Crne Gore gdje je ista omogućena i za krajnje korisnike Telenora.

2.5.2. Telenor će omogućiti uslugu korištenja tekstualnih poruka (SMS) za virtuelnog mrežnog operatora samo za jedinstvene IMSI (International Mobile Subscriber Identity) serije, koje su operatoru dodijeljene od strane nadležnog regulatornog tijela, jer će jedino one biti implementirane u Telenor mreži, za obezbjeđivanje navedene usluge.

2.5.3. Preduslov za obezbjeđivanje Usluge korištenja SMS za Mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming u Telenor mreži je da operator ima vlastitu javnu mobilnu komunikacionu mrežu za koju posjeduje odobrenje za korištenje radiofrekvencija.

2.5.4. Operator je odgovoran da obezbijedi interoperabilnost sa mrežnim elementima Telenor. Ukoliko se pojavi potreba nagradnje i/ili modifikacije mrežnih elemenata na strani Telenor u svrhu omogućavanja interoperabilnosti, Telenor će taj trošak naplatiti Operatoru.

2.5.5. Sve inicirane SMS poruke Krajnji korisnika Operatora u okviru usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za mrežnog operatora biće predmet naplate u skladu sa Aneksom 2 "Cijene".

2.5.6. Telenor će prenositi kratke poruke - predmet Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama koristeći MAP protokol, preko direktnih Signalnih linkova. Nadalje će obaveza Operatora biti da dostavi kratke poruke do lokacije primaoca. Operator će dostaviti Telenoru listu adresa SMSC koje koristi. Krajnji korisnici Operatora koristiće SMSC operatora.

2.5.7. Za omogućavanje Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming u skladu sa GSM/3GPP standardima/specifikacijama, mrežni elementi Operatora mora da podržavaju MAP protokol.

2.5.8. Operator je obavezan da obezbijedi funkcionalnost prenosivosti brojeva u svojoj mreži i Telenor ne snosi nikakvu odgovornost za analizu prenosivosti broja i/ili problema povezanih sa prenošenjem brojeva krajnjih korisnika Operatora koji koriste Usluga korištenja tekstualnih poruka (SMS) za mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming od strane Telenora.

2.5.9. Bezbjednost

U Mreži Telenor uvijek su aktivirane mjere bezbjednosti u smislu izvršavanja procedura prijavljivanja i procedura ažuriranja lokacije, procedura kontrole usluge, prenos podataka u vezi sa korištenja tekstualnih poruka, podaci o krajnjem korisniku i podaci o mobilnom terminalu.

U Mrežu Telenor implementirane su sljedeće bezbjednosne funkcije:

- GSM autentikacija A3/A8 algoritmi
- UMTS autentikacija Milenage algoritam
- A5/1, A5/3 šifriranje
- koristi se TMSI

2.5.10. Prikazivanje logo-a na displeju mobilnog terminala

Na displeju mobilnog terminala krajnjih korisnika Operatora, dok je isti u Telenor mreži, ne smije biti bilo koji logo koji može biti povezan sa Telenorom. Operator ima obavezu da obezbijedi uslove za neprikazivanje loga Telenor na ekranima terminalnih uređaja krajnjih korisnika Operatora.

2.5.11. Kriterijumi za ograničavanje usluge korištenja tekstualnih poruka (SMS) za mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming - zabrana za Lokacijske oblasti

U vezi sa kriterijumima za ograničavanje usluge korištenja tekstualnih poruka (SMS) za mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming, važiće pravila utvrđena u članu 2.4.12 ove ponude koja se odnosi i za ograničavanje usluge govornih poziva.

2.5.12. Zaštita integriteta Telenor mreže

Telenor će zaštititi svoju mrežu od nerezonskog i neplaniranog povećanja saobraćaja od strane krajnjih korisnika operatora zbog opasnosti da bi isti mogao ugroziti kvalitet usluge Telenorovih krajnjih korisnika.

2.6 Usluga originacije govornih poziva koristeći Izbor Operatora (Carrier Selection-CS)

U skladu sa ovom standardnom ponudom, usluga originacije poziva Operatoru omogućava da pruža javno dostupne telefonske usluge krajnjim korisnicima Telenora CG putem usluga izbor operatora (CS) sa jedne strane, dok posmatrano sa aspekta krajnjeg korisnika, ova usluga omogućava krajnjim korisnicima Telenora CG da pristupe nizu usluga koje pruža Operator preko svoje mreže.

2.5.1. Izbor Operatora od strane krajnjeg korisnika Telenora CG vrši se biranjem kratkog koda za izbor operatora u skladu sa "Planom Numeracije". Nakon biranja kratkog koda za izbor operatora, krajnji korisnik Telenora CG treba da bira određen broj cifara koje određuju odredište prema kojem se prosleđuje poziv.

2.5.2. Nakon što je poziv prosleđen sa pristupne tačke Mreže Telenora CG u Mrežu Operatora, odgovornost za dalje postupanje i usmjeravanje poziva preuzima Operator. Pored ostalog, za generisanje odgovarajućih tonova i obavještenja ukoliko pozvani broj nije dostupan ili nije validan, odgovoran je Operator.

2.5.3. Izabrani Operator je odgovoran za realizaciju poziva prema prenijetim (portovanim) brojevima. Telenor CG neće naplaćivati svojim krajnjim korisnicima naknade za pozive koji su prosljeđeni u Mrežu Operatora putem usluge originacije poziva. Telenor CG će za ovu vrstu usluge izdavati račune Operatoru kome su prosljeđeni pozivi.

2.5.4. Operator će biti odgovoran za izdavanje računa i naplatu krajnjim korisnicima Telenora CG za pozive koje su ostvarili putem usluga definisanih u ovom članu.

2.5.5. Preko pristupne tačke Telenor CG će Operatoru omogućiti prosleđivanje poziva generisanih od krajnjih korisnika Telenora CG na koju je Mreža Operatora povezana posebnim interkonekcionim vodovima. Za planiranje kapaciteta i predviđanje saobraćaja zadužen je Operator.

2.5.6. Kratak kod za izbor operatora Operatoru dodeljuje Agencija za elektronske komunikacije i poštanski saobraćaj, u formatu 10ab, gde je a,b = 0,1...9. Operator će Telenoru CG dostaviti odgovarajuću potvrdu Agencije da je navedeni kratki kod dodeljen tom Operatoru. Vremenski rok za implementaciju dodijeljenog kratkog koda za izbor operatora od strane Telenoru CG biće određen Ugovorom o pristupu.

2.5.7. Identifikacija krajnjeg korisnika Telenora CG – pozivajućeg pretplatnika, vrši se preko identifikacije pozivajućeg pretplatnika (CLI) koju Telenora CG preko svoje pristupne tačke prosleđuje u Mrežu Operatora.

2.5.8 Telenor CG zadržava pravo da ne omogući korišćenje usluga izbora operatora za pojedine kategorije svojih krajnjih korisnika.

3 Zahtjev za pristup

3.1 Potrebne dozvole izdate od strane nadležnih organa

Operator zainteresovan za zaključenje ugovora o pristupu mora biti registrovan i poslovati u skladu sa pozitivnim propisima Crne Gore. U prilogu Zahtjeva za pristup i početak pregovora neophodno je da dostavi dokumenta u skladu sa članom 7 Pravilnika o operatorskom pristupu i interkonekciji.:

3.2 Zahtjev za početak pregovora

Zahtjev operatora za uslugu pristupa treba da sadrži:

- a) podatke o operatoru –(u daljem tekstu: podnosilac zahtjeva),
- b) osnovne podatke o elektronskoj komunikacionoj mreži podnosioca zahtjeva,
- c) zahtijevani skup usluga koji se odnose na operatorski pristup,
- d) lokacije pristupnih tačaka,
- e) plan potrebnih kapaciteta,
- f) podatke o lokacijama uređaja i opreme podnosioca zahtjeva, koji ce se koristiti za operatorski pristup,
- g) tehničke karakteristike opreme i uređaja koji ce se koristiti za operatorski pristup, kao i potvrde o usaglašenosti sa odgovarajućim tehničkim standardima,
- h) plan saobraćaja za naredni period od najmanje šest mjeseci
- i) kontakt detalje podnosioca zahtjeva

Nakon prijema Zahtjeva iz prethodnog stava (koji mora biti potpun da bi se razmatrao), Telenor i Operator potpisaće ugovor o povjerljivosti informacija (Aneks 5).

Telenor može zatražiti dodatna pojašnjenja detalja iz zahtjeva za pristup, ukoliko smatra potrebnim. U slučaju da Zahtjev nije potpun, Telenor će u roku od 15 dana od dana podnošenja nepotpunog zahtjeva tražiti od podnosioca zahtjeva da isti dopuni ukazujući Operatoru na nedostajuće detalje u skladu sa ovom Ponudom. Ukoliko podnosilac zahtjeva ne dopuni svoj zahtjev u roku od 7 dana od dobijanja obavještenja smatraće se da je odustao od zahtjeva. Ukoliko je zahtjev potpun, Telenor će odgovoriti u roku od 15 dana od dana prijema.

Podnosilac zahtjeva je dužan da u roku od 15 dana odgovori na Telenorovu ponudu. U suprotnom, smatraće se da je odustao od zahtjeva za operatorski pristup.

Operatorski pristup se može ograničiti samo u slučaju da isti nije izvodljiv iz tehničkih razloga. U tom slučaju, Telenor će detaljno obrazložiti razloge odbijanja zahtjeva i dostaviti ih podnosiocu zahtjeva u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Telenor zadržava pravo da privremeno odbije Zahtjev za pristup, koji u skladu sa ovom Referentnom ponudom, podnese Operator ukoliko ima nenaplaćenih potraživanja od Operatora po osnovu drugih ugovora ili ako Operator ne obezbijedi bankarsku garanciju u skladu sa članom 7.6 ove Ponude.

Telenor i Operator su dužni da zaključe ugovor o pristupu u roku od 45 dana od dana podnošenja potpunog zahtjeva od strane Operatora, pod uslovom da je Operator prihvatio Telenorovu ponudu u rokovima datim ovom Referentnom ponudom.

Operatorski pristup će se uspostaviti u roku od 45 dana od dana zaključenja ugovora iz prethodnog stava.

U slučaju kada se, iz objektivnih razloga, operatorski pristup ili interkonekcija, ne mogu uspostaviti u roku od 45 dana od dana zaključenja ugovora, Telenor je dužan da obrazloži razloge kašnjenja i dostavi obrazloženje Operatoru, naročito ukoliko:

- je potrebno izvođenje obimnih građevinskih radova,
- su potrebne značajne modifikacije u Telenor mreži,
- je potrebna duža procedura za nabavku neophodne opreme i sl.

O navedenom Telenor će obavijestiti Operatora i Agenciju i tražiti dodatni rok za realizaciju usluge, osim ako se Operator i Telenor sporazumno dogovore da produže rok implementacije usluge.

Navedena procedura će biti primijenjena i u slučaju da Telenor u periodu pripreme odgovora na zahtjev jednog Operatora, primi zahtjev za pristup od strane drugih Operatora. U tom slučaju, Telenor će formirati listu čekanja po prioritetu prijema zahtjeva i zatražiti od Agencije odobrenje za uspostavu pristupa sa svakim od Operatora u skladu sa predloženim terminima.

Usluga će biti komercijalna tek nakon uspješno okončane faze testiranja i potpisivanja Finalnog testa.

Rok za otkazivanje Zahtjeva je 7 dana od dana podnošenja istog. U slučaju da Operator otkáže Zahtjev nakon ovog roka Telenor će mu ispostaviti fakturu za nadokandu svih troškova koje je po pitanju obrade zahtjeva i pripreme za pružanja usluge imao do tog trenutka.

3.3 Osnovni principi saradnje

Kako bi ostvario pristup mobilnoj mreži Telenora, u skladu sa uslovima ove Referentne ponude, Operator je obavezan:

- da preduzme sve mjere da zaštiti integritet i bezbjednost mreže Telenor;
- da čuva i zaštiti od zloupotrebe uzajamno razmijenjene podatke;
- da obezbijedi funkcionisanje usluga;
- da koristi usluge u okviru njihove definicije i opisa;
- da usluge nudi isključivo svojim krajnjim korisnicima;

Na uslove saradnje će se primjenjivati važeći propisi, a bilo koja tehnička pitanja koja nisu zakonski regulisana, rješavaće se u skladu sa međunarodnim specifikacijama i standardima, dogovorom među stranama.

Operator će preduzeti sve neophodne mjere u cilju sprječavanja namjernog, nesavjesnog ili nemarnog postupanja sa svojom vlastitom mrežom, bilo svojih zaposlenih ili drugih subjekata, a koje bi izazvalo ili moglo izazvati štetu na mreži Telenor.

Operator će spriječiti bilo kakvo prevarno ili neovlašćeno korišćenje ili pokušaj neovlašćenog korišćenja mreže Telenor.

Operator će redovno sarađivati sa Telenorom na tekućoj osnovi u cilju sprečavanja prevarnog i/ili neovlašćenog korišćenja mreže Telenor.

4 Implementacija pristupa

4.1 Principi implementacije i upravljanje pristupom mreži Telenor

Telenor će Operatoru obezbjeđivati Usluge pristupa u oblastima gdje Telenor ima mrežnu pokrivenost. Karakteristike usluga pristupa detaljno su opisane u Poglavlju 2.

Telenor obezbjeđuje uslugu pristupa koja je predmet ove Referentne ponude samo za IMSI (MCC+MNC) brojeve sa mobilnim kodom države (MCC) i kodom mobilne mreže (MNC) koje je Operatoru dodijelilo nadležno regulatorno tijelo. Operator je dužan da obavijesti Telenor o svakoj promjeni postojećih kodova, ili o dopunskim kodovima koji su Operatoru zakonski dodijeljeni od strane nadležnog državnog tijela i isti će biti omogućeni nakon uspješnog sprovođenja prethodno ugovorenih testova.

Preduslov uspješnog obezbjeđivanja usluge pristupa Telenor mreži je da krajnji korisnici Operatora posjeduju terminalne uređaje koji podržavaju korišćenje usluga odabranih od strane Operatora.

Nakon zaključenja Ugovora o pristupu na osnovu ove Referentne ponude, strane dogovaraju plan za implementaciju usluga pristupa (u daljem tekstu: Plan implementacije).

Isto tako, nakon zaključenja Ugovora o pristupu na osnovu ove Referentne ponude, strane zajednički dogovaraju sadržaj testova za tehnički prijem i datum tehničkog aktiviranja pristupa.

Operator snosi sve troškove i odgovoran je za nabavku pristupnih linkova koji se koriste za usluge pristupa koje su predmet Ugovora o pristupu zaključenom na osnovu Referentne ponude, od pružaoca usluga za iznajmljene linije.

4.2 Usluge krajnjim korisnicima Operatora

Usluge dostupne krajnjim korisnicima Operatora koji koriste usluge pristupa na osnovu ove Referentne ponude određene su Ugovorom između Operatora i njegovih krajnjih korisnika.

Operator na osnovu ove Referentne ponude koristi usluge za pristup isključivo u skladu sa opisom usluga navedenim u Poglavlju 2.

4.3 Odnos sa krajnjim korisnicima Operatora

Operator ima direktnu ugovornu vezu sa svojim krajnjim korisnicima.

Operator ima isključivu odgovornost za odnose sa svojim krajnjim korisnicima, vrši mjesečni obračun za korišćene usluge, izdaje i dostavlja račune svojim krajnjim korisnicima. Operator obavještava svoje krajnje korisnike o svim bitnim detaljima u vezi kontakta sa svojim centrom za odnose sa korisnicima. Operator se obavezuje da uloži sve napore da bi svoje krajnje korisnike uputio na kontakt sa svojim centrom za odnose sa korisnicima, a ne sa centrom za odnose sa korisnicima Telenora.

Ukoliko krajnji korisnik Operatora prijavi problem centru za odnose sa korisnicima Operatora u vezi sa uslugama pristupa koje su predmet ove Referentne ponude, a koji, na osnovu ocjene Operatora, objektivno treba da se riješi uz podršku Telenora, Operator ima pravo da primjeni proceduru prijavljivanja smetnji kao što je predviđeno u Aneksu 4.

4.4 Upravljanje saobraćajem

Principi upravljanja i rutiranja saobraćaja za Usluge pristupa na osnovu ove Referentne ponude definisani su u Poglavlju 2.

4.5 Planiranje saobraćaja

Operator je obavezan da Telenoru dostavi planove saobraćaja u skladu sa procedurama opisanim u Poglavlju 5 "Planiranje saobraćaja", da bi Telenor bio u prilici da optimizuje iskorišćenost mrežnih resursa i da obezbijedi funkcionisanje usluga pristupa u skladu sa Poglavljem 2.

Operator dostavlja prvi plan saobraćaja zajedno sa Zahtjevom za uslugu pristupa na osnovu Referentne ponude.

Ukoliko realni saobraćaj generisan od strane Operatora premašuje planirani obim saobraćaja za više od procenta definisanog u članu 5.4 ove Ponude, Telenor će naplaćivati dopunsku naknadu kao što je definisano u navedenom članu, kao naknadu za dopunske kapacitete angažovane za opsluživanje tog saobraćaja koji je generisan od krajnjih korisnika Operatora.

4.6 Postupanje prilikom pojava smetnji i podnošenje izvještaja o smetnjama

Cilj procedure za postupanje sa smetnjama i obavještanje o smetnjama je da definiše saradnju između strana u okviru procesa identifikacije, prijavljivanja, klasifikacije i uklanjanja bilo kakvih smetnji koje se mogu javiti tokom obezbjeđivanja usluga za pristup. Te procedure detaljno su opisane u Aneksu 4 "Procedure za postupanje sa smetnjama".

Procedure za postupanje sa smetnjama predstavljaju jedini kanal preko koga Operator i Telenor sarađuju da bi riješili probleme sa kvalitetom Usluga pristupa krajnjim korisnicima Operatora.

Ukoliko Operator, bez razumnog osnova, prijavi smetnju u mreži Telenor i pošto Telenor uloži napore za njeno uklanjanje, a ispostavi se da je prijavljena smetnja bila izazvana uslovima za koje je odgovoran Operator, i broj takvih slučajeva je veći od 2 (dva) mjesečno, Operator je nakon obavještanja od strane Telenora, obavezan da nadoknadi troškove uloženog rada i sredstava u cilju pronalaženja smetnje koji je nepotrebno obavljen.

4.7 Testiranje

Inicijalno međupovezivanje obuhvata radnje koje će biti preduzete prije početka usmjeravanja telekomunikacionog saobraćaja iz mreže Operatora putem pojedinog voda kao preduslov za ogučavanje nesmetanog protoka telekomunikacionog saobraćaja i korištenje usluge na osnovu ostvarenog međupovezivanja.

Tokom inicijalnog međupovezivanja, procedure testova interoperabilnosti će biti provedene za svu tehničku opremu koju je Operator instalirao za korištenje na pristupnoj tački.

Testove interoperabilnosti potrebno je uraditi i u slučaju naknadnog uvođenja novih usluga i prije njihovog komercijalnog puštanja u rad, a koje imaju uticaj na telekomunikacioni saobraćaj ili međuoperatorski obračun između Telenora i Operatora.

Svrha testiranja je potvrditi da je tehnička oprema Operatora povezana preko voda u skladu sa dogovorenim specifikacijama međunarodno priznatih standarda, pomoću procedure testova interoperabilnosti. Telenor i Operator će u jednakoj mjeri biti uključeni u implementaciju procedure testiranja.

Testovi interoperabilnosti

Telenor i Operator će zajednički pregledati opremu za međupovezivanje radi usklađivanja s međunarodnim preporukama i normama ITU-a i ETSI-a. Trenutni popisi testova za usklađenje/potvrđivanje i testiranje kompatibilnosti koje je definisao ITU će sačinjavati osnovu za sve testove interoperabilnosti:

Sprovođenje testova je potrebno dogovoriti unaprijed. U slučaju istovremenog primanja više zahtjeva za testiranje od Operatora, Telenor određuje redosled testiranja s mogućim terminima početka testiranja, o čemu će obavijestiti Operatore.

Za potrebe testova Operator je obavezan unaprijed dostaviti Telenoru sljedeće podatke:

- 1) kontakt osoba odgovorna za testiranje;
- 2) oznaka digitalnog primarnog sistema i oznake govornih kanala testne relacije;
- 3) signalizaciona relacija;
- 4) adrese komutacija - DPC (digital point code), verzija ISUP-a;
- 5) tablice usmjeravanja PSTN i SS7 saobraćaja;
- 6) MTP/SCCP informacije;
- 7) popis govornih poruka koje se ne naplaćuju korisnicima;
- 8) informacije koje se odnose na vod za međupovezivanje.

Telenor će nakon usaglašavanja svih parametara potrebnih za sprovođenje testova, te nakon identifikacije mogućih ograničenja prilikom sprovođenja testova, potvrditi Operatoru ulazne testne parametre, uključujući i dimenzionisanje perioda verifikacije u kojem će se utvrditi ispravnost i postavka svih dogovorenih parametara koji su potrebni za normalno funkcionisanje relacije voda za međupovezivanje.

Kategorije testova koje je potrebno izvršiti su sljedeće:

- 1) Fizički nivo testiranja: testiranje 2Mbit/s veze – prilikom uspostave digitalne primarne grupe potrebno je izvršiti testiranje kvaliteta veze u periodu 24h, a prije samog prespajanja na komutacije obje strane, u skladu s preporukom ITU-T G.821;
- 2) Testiranja drugog i trećeg nivoa (MTP 2 i MTP 3): NNI (node to node interconnection. čvor-čvor) SS7 testovi kompatibilnosti mreže (SS7 interoperabilni testovi), u skladu s preporukama ITU-T Q.781 i Q.782;
- 3) Testiranje ISUP – UNI-UNI testovi mrežnih interface-a u obje mreže, u skladu sa preporukama ITU-T Q.784 i Q.785;
- 4) end-to-end testiranje (ISDN) – UNI-UNI (User network interface) testovi različitih parametara kvaliteta;
- 5) Testiranje obračuna na osnovu CDR zapisa – testovi međuoperaterskog usaglašavanja obračuna;
- 6) Testiranje usmjeravanja odlaznog saobraćaja – provjera ispravnosti implementacije rutiranja za određene serije brojeva.

Telenor može u skladu sa svojom procjenom redukovati spisak neophodnih testova. Strane će zajednički pregledati opremu za međupovezivanje radi usklađivanja s međunarodnim preporukama i normama. Trenutni popis testova za usklađenje/potvrđivanje i testiranje kompatibilnosti sadrži sljedeće norme:

- 1) Message Transfer Part Level 2 (MTP L2): ITU-T Preporuka Q.781,
- 2) Message Transfer Part Level 3 (MTP L3): ITU-T Preporuka Q.782,
- 3) ISDN User Part, Basic Call (ISUP): ITU-T Preporuka Q.784.1,

4) ISDN User Part, Supplementary Services (ISUP): ITU-T Preporuka Q.788.

5) SCCP: ITU-T Preporuke serije Q – Q.711, Q.712, Q.713, Q. 714 i Q.716.

Telenor može u skladu sa svojom procjenom redukovati spisak neophodnih testova.

Telenor i Operator će izvršiti testove registrovanja i obračuna saobraćaja te razmijeniti podatke o ostvarenom saobraćaju. Detaljan opis procedure pripreme testova, izvještaj o usklađenosti testa, sistemski podaci potrebni za izvršavanje testova, kriterijumi izbora, plan implementacije testa, procedura izvještavanja o kvarovima će biti definisane i opisane u Ugovoru. Svrha razmjena podataka o ostvarenom saobraćaju je uočavanje eventualnih neusklađenosti u obračunskim zapisima. Zapisi o ostvarenom saobraćaju koji se koriste za obračun moraju biti vidljivi i dostupni sistemima za mjerenje i kontrolu međuoperatorskog saobraćaja na obje strane. Obračunski testovi moraju obuhvatiti sve vrste saobraćaja koji je važan za međuoperatorski obračun.

Telenor po završetku testova dostavlja rezultate testova Operatoru. Kao rezultat uspješnosti sprovedenih testova, strane će potpisati protokol o sprovedenim testovima, koje će sadržavati popis, uspješnost i obostranu verifikaciju sprovedenih testova.

Ako se opseg međupovezivanja dogovoren između strana treba proširiti uključivanjem novih funkcionalnosti i/ili usluga koje su važne za signalizaciju na pristupnoj tački za signalizacioni saobraćaj, tada će testovi interoperabilnosti biti sprovedeni samo za novu funkcionalnost/uslugu.

Testovi će se sprovoditi isključivo tokom radnog vremena (8-16 sati) i tokom radnih dana (ponedjeljak-petak).

Testovi obuhvaćeni ovim člankom sprovodiće se po redosledu kako su navedeni u popisu testova.

5 Planiranje saobraćaja

5.1 Predviđanja po lokacijskim oblastima

Operator dostavlja planove saobraćaja podijeljene po lokacijskim oblastima za svaku uslugu koja je predmet ove Referentne ponude za pristup, pri čemu je podjela po lokacijskim oblastima definisana u Poglavlju 2 "Osnovne usluge pristupa".

5.2 Principi planiranja saobraćaja

Operator dostavlja tekuća planiranja na kvartalnoj osnovi, najkasnije 6 (šest) nedjelja prije početka narednog kvartala odnosno posljednjeg radnog dana prije 15. februara, 15. maja, 15. avgusta i 15. novembra svake kalendarske godine.

Inicijalno planiranje Operator podnosi sa Zahtjevom za pristup, u skladu sa članom 3.2 glavnog teksta ove Referentne ponude za pristup.

5.3 Planiranje saobraćaja

Planiranje saobraćaja uvijek pokriva period od naredna 24 kalendarska mjeseca. Planovi se rade na mjesečnom nivou i odvojeno za svaku lokacijsku oblast i za svaku uslugu koju Operator koristi na osnovu ove Referentne ponude za pristup.

Operator ima pravo da svakog kvartala dopunjava i mijenja planiranja saobraćaja za naredna 24 kalendarska mjeseca, na datume navedene u članu 5.2 ovog Poglavlja, za +/- 20% od ukupnog planiranog saobraćaja za prvi naredni kvartal.

5.4 Preciznost planiranja saobraćaja i implikacije

Ako u datom mjesecu realizovani obim saobraćaja za neku od usluga koju Operator koristi u određenoj lokacijskoj oblasti premašuje planirani obim za više od 20%, Telenor će naplatiti 20% veću cijenu za opsluživanje tog saobraćaja (za količinu saobraćaja iznad 20%) u odnosu na cijenu za uslugu utvrđenu u Aneksu 2 "Cijene" kao nadoknadu za dopunske kapacitete angažovane za opsluživanje tog saobraćaja. Ako u datom mjesecu realizovani obim saobraćaja za neku od usluga koju Operator koristi u određenoj lokacijskoj oblasti premašuje planirani obim za više od 40%, Telenor ne garantuje da će opslužiti cijeli saobraćaj generisan od krajnjih korisnika Operatora.

6 Cijene

6.1 Naknade

Naknade za pristup i usluge pristupa predmetu ovog Referentne ponude definisane su u Aneksu 2 "Cijene"

6.2 Naknade za pristup i Usluge pristupa

Operator će snositi naknade za pristup, uključujući i naknade za uspostavljanje i korišćenje pristupnih linkova kao što je navedeno u članu 4.1 ove Referentne ponude.

Operator se obavezuje da plaća ugovorene jednokratne naknade za pristup u skladu sa dijelom II Aneksa 2 "Cijene".

Operator se obavezuje da plaća mjesečne naknade za usluge pristupa kao što je navedeno u dijelu I Aneksa 2 "Cijene".

Naknade za usluge pristupa naplaćuju se na osnovu realizovanog, tj. ostvarenog saobraćaja, u skladu sa uslovima definisanim u Aneksu 2 "Cijene".

7 Period obračuna i način plaćanja

7.1 Momenat nastanka potraživanja

Potraživanja prema Operatoru, zavisno od vrste usluge koju plaća, smatraće se nastalim:

- za usluge pristupa - Operatoru se fakturise usluga na kraju mjeseca, pa samim tim i nastaju potraživanja za usluge pružene tokom tog mjeseca
- za jednokratne naknade - Potraživanja prema Operatoru, kao i obaveza plaćanja ukupnog iznosa nastaje 30 dana od dana potpisivanja Ugovora o pristupu zaključenog na osnovu Referentne ponude, prije nego što se izvrše bilo kakve tehničke modifikacije, testiranja, tehnički prijem ili ostale aktivnosti povezane sa uspostavljanjem pristupa.

7.2 Fakturisanje

Period obračuna realizovanih usluga je jedan kalendarski mjesec. Ukupno vrijeme naplate odlaznih govornih poziva izraženo u minutama za obračunski period računa se kako slijedi: ostvareni saobraćaj u sekundama za sve uspješne veze tokom obračunskog razdoblja za svaku uslugu dijeli se sa 60 i zaokružuje.

Fakture izdate od strane Telenora se odnose na naknade utvrđene Ugovorom o pristupu zaključenim na osnovu Referentne ponude.

Telenor će ispostaviti fakturu Operatoru za obezbijedene usluge pristupa u definisanom obračunskom periodu, sa posebno prikazanim porezom na dodatnu vrijednost u skladu sa zakonskim propisima.

Telenor će poslati fakture Operatoru najkasnije do 10. (desetog) dana u mjesecu koji slijedi nakon obračunskog perioda.

Operator će u pismenoj formi obavijestiti Telenor o bilo kakvoj promjeni adrese za fakturisanje, najmanje 1 (jedan) mjesec prije nastanka takve promjene.

7.3 Rokovi plaćanja

Operator treba da plati fakturu u roku od 8 (osam) kalendarskih dana od dana prijema fakture (datum dospijeća) na bankovni račun naznačen u fakturi. Datumom plaćanja smatraće se datum kada se iznos uplati na račun Telenora.

Ukoliko Operator podnese prigovor na fakturu u smislu člana 7.5, obaveza plaćanja iznosa po fakturi ostaje nepromijenjena. Osporeni iznosi u slučaju da je podneseni prigovor osnovan, će biti nadoknađen u skladu sa i nakon završetka procedure za rješavanje prigovora.

7.4 Kašnjenje u plaćanju

Ukoliko Operator ne izvrši plaćanje cjelokupnog fakturisanog iznosa do datuma njenog dospijeća, obračunaće se zakonska zatezna kamata za kašnjenje koja je propisana od strane Centralne banke Crne Gore, počev od prvog dana nakon datuma dospijeća na cijeli fakturisani iznos, ili u slučaju plaćanja dijela fakturisanog iznosa, na preostali iznos za plaćanje.

Ukoliko Operator ne ispunji svoje obaveze Telenor može aktivirati bankarsku garanciju izdatu za račun Operatora.

7.5 Prigovori i sporovi

Telenor i Operator su saglasni da se prigovor na ispostavljeni račun može podnijeti u pisanoj formi u roku od 10 dana od njegovog dostavljanja, u protivnom smatraće se da je obračun prihvaćen bez primjedbi. Bez obzira na podneseni prigovor, iznos sa fakture mora biti uplaćen u iznosu naznačenom na fakturi u roku koji je, takođe, naveden na fakturi.

U slučaju prigovora na fakturu, Telenor i Operator postupaće u skladu sa procedurom za rješavanje prigovora.

7.6 Finansijska garancija

7.6.1. Operator će biti dužan da prije nego što se pristup mreži Telenor realizuje, dostavi Telenoru jedan od sljedećih instrumenata osiguranja plaćanja po svom izboru:

- dokaz o unaprijed uplaćenom garantnom depozitu na račun Telenor-a u skladu sa članom 7.6.7
- neopozivu bankarsku garanciju izdatu od strane prvoklasne međunarodne banke ili banke koja ima licencu Centralne banke Crne Gore, koju Telenor prihvati, sa minimalnim rokom od godinu dana, s klauzulom „na prvi poziv” i „bez prava prigovora”

7.6.2 Operator će obezbijediti bankarsku garanciju/depozit za Usluge pristupa predmetu Ugovora o pristupu zaključenom na osnovu Referentne ponude, kao preduslov za njegovu primjenu. Bankarska garancija je безусловna, neopoziva i može se aktivirati odmah, ukoliko Operator ne ispuni u roku ugovorene obaveze. Operator se obavezuje da dostavi garanciju koju će izdati prvoklasna međunarodna banka ili banka koja ima licencu Centralne banke Crne Gore, kao pokriće - jemstvo za izvršenje preuzetih obaveza.

7.6.3. Usluge pristupa će biti obezbijeđene samo nakon dostavljanja odnosno obnavljanja bankarske garancije od strane Operatora. U slučaju da se bankarska garancija ne obezbijedi ili ne obnovi u rokovima navedenim u članu 7.6.8 ove Ponude, stvara se osnova za jednostrani raskid Ugovora o pristupu zaključenog na osnovu ove Referentne ponude, od strane Telenora.

7.6.4 U slučaju da Operator ne podmiri svoja dospjela dugovanja shodno Ugovoru o pristupu, primjenjivaće se, u zavisnosti od izabranog instrumenta osiguranja plaćanja sljedeće:

- iznos dugovanja biće podmiren Telenor-u od iznosa koji je unaprijed plaćen Telenoru
- iznos duga biće plaćen Telenor-u aktivacijom bankarske garancije. Prije isteka roka važnosti bankarske garancije, Operator je obavezan da pruži Telenor-u novu bankarsku garanciju.

7.6.5 Za vrijeme trajanja Ugovora o pristupu zaključenog na osnovu ove Referentne ponude, Operator je dužan da obnovi bankarsku garanciju na godišnjem nivou, najmanje petnaest (15) kalendarskih dana prije isteka prethodne bankarske garancije, čak i ako iznos bankarske garancije nije promijenjen kao rezultat revizije planiranih kapaciteta.

Ako je bankarska garancija/depozit djelimično ili potpuno aktivirana, Operator obnavlja bankarsku garanciju/depozit u roku od petnaest (15) kalendarskih dana ili obezbjeđuje novu bankarsku garanciju/depozit na način što će nova ili obnovljena bankarska garancija/depozit biti usaglašena u odnosu na, u tom trenutku aktuelne, planove saobraćaja za naredni period.

7.6.6 U slučaju raskida Ugovora o pristupu, zaključenog na osnovu Referentne ponude, bankarska garancija biće vraćena Operatoru pošto on isplati sve nepodmirene dugove prema Telenoru.

7.6.7. Iznos depozita odnosno iznos bankarske garancije utvrđuje se u visini od 100% od ukupnog iznosa jednokratnih nadoknada za uspostavljanje Usluge pristupa i iznosa trostruke vrijednosti prosječne mjesečne fakture obračunate na osnovu inicijalnog planiranja saobraćaja za naredni period od 6 mjeseci na osnovu podataka iz procesa planiranja na način kako je to navedeno u Poglavlju 5 "Planiranje saobraćaja" (sa uključenim PDV-om).

7.6.8 Operator šestomjesečno revidira iznos bankarske garancije, ukoliko je iznos važeće bankarske garancije manji od trostruke vrijednosti prosječne mjesečne fakture obračunate na osnovu (u tom trenutku aktuelnog) planiranja saobraćaja za naredni period od 6 mjeseci.

7.6.9 Tekst instrumenta obezbjeđenja plaćanja dat je u Aneksu 6 ove ponude.

8 Obustava pružanja usluga iz Referentne ponude

8.1 Obustava pružanja usluga

Telenor može obustaviti, u cjelini ili djelimično, usluge na osnovu ove Referentne ponude uz prethodno pisano obavještenje Operatoru i nadležnom regulatornom tijelu u roku od 15 dana po poslatom obavještenju, u sljedećim slučajevima:

- ako Operator nije platio fakturu ni 30 dana od datuma dospijeca, a Telenor, iz bilo kog razloga, ne može naplatiti potraživanja iz instrumenata osiguranja plaćanja. U tom slučaju Telenor neće odgovarati za bilo kakvu štetu koja bi mogla nastati Operatoru usljed prekida pružanja usluga pristupa.
- ako na osnovu zahtjeva Telenora, Operator nije dao ili produžio instrument osiguranja plaćanja.

8.2 Privremena obustava pružanja usluga

Telenor ima pravo, privremeno prekinuti, u cjelini ili djelimično, bez odgovornosti i obaveze na nadoknadu štete pružanje usluga pristupa u sljedećim slučajevima:

- kada postoje indicije na korištenje opreme koja je neispravna ili ne zadovoljava zakonske propise,
- u slučaju sumnje na nezakonito ili neovlašteno korištenje usluga,
- iz razloga javne bezbjednosti
- ugrožavanja sigurnosti rada telekomunikacione mreže,
- održavanje cjelovitosti telekomunikacione mreže koja uključuje i slučajeve iznenadnog povećanja obima saobraćaja kojeg generiše druga strana, a u skladu sa članom 8.3.1 tačka 2 i tačka 3,
- sposobnost funkcionisanja telekomunikacionih usluga,
- ugrožavanja sigurnosti i zaštite podataka,
- u slučaju grubog kršenja ugovornih obaveza od strane Operatora,
- u slučajevima komunikacije neželjenih telekomunikacionih saopštenja (SPAM),
- u slučajevima da je sadržaj saopštenja zlonamjeran ili kada dovodi u zabludu krajnje korisnike usluga,
- neovlašćenog korišćenja Telenorovog žiga.

Telenor će u slučajevima opisanim u ovom članu privremeno prekinuti pružanje usluga interkonekcije, uz prethodnu saglasnost Agencije.

Nakon što se utvrdi prestanak razloga koji su doveli do obustave pružanja tih usluga, Telenor će nastaviti sa pružanjem usluga, po dobijenoj saglasnosti Agencije.

8.3 Suspenzija, ograničenje i isključenje usluga Operatora

8.3.1. Telenor može ograničiti usluge za pristup predmetu Referentne ponude u sljedećim slučajevima:

a) U skladu sa odredbama člana 8.1; ili

b) U slučaju 2 (dva) puta većeg saobraćaja po usluzi krajnjih korisnika Operatora od prosječnog saobraćaja u glavnom saobraćajnom satu izmjerenom u 5 (pet) dana sa najvećim saobraćajem u posljednjih 7 (sedam) dana u određenoj lokacijskoj oblasti, i ukoliko takav saobraćaj negativno utiče na pravilno funkcionisanje mreže Telenor, Telenor će dati prioritet obezbjeđivanju usluga svojim krajnjim korisnicima u toj konkretnoj lokacijskoj oblasti u odnosu na krajnje korisnike Operatora. U takvom

slučaju, uspostaviće se brza komunikacija između Telenora i Operatora za razriješenje situacije; ili

c) U slučaju 2 (dva) puta većeg signalizacionog saobraćaja krajnjih korisnika Operatora od prosječnog signalizacionog saobraćaja u glavnom saobraćajnom satu izmjenom u 5 (pet) dana sa najvećim saobraćajem od posljednjih 7 (sedam) dana i ukoliko takav saobraćaj utiče negativno na pravilno funkcionisanje mreže Telenor, Telenor će dati prioritet obezbjeđivanju usluga svojim krajnjim korisnicima u odnosu na krajnje korisnike Operatora.

8.3.2. Operator se obavezuje da privremeno prekine ili ograniči Usluge pristupa obezbjeđene preko mreže Telenor svom krajnjem korisniku u slučaju zloupotrebe elektronske komunikacione usluge od strane tog krajnjeg korisnika, sve dok ta zloupotreba ne prestane ili dok se tehničke mjere za sprečavanje takve zloupotrebe ne implementiraju. Ova obaveza je primjenjiva i u drugim slučajevima u kojima Operator ima pravo da privremeno stavi u mirovanje ili ograniči elektronske komunikacione usluge krajnjem korisniku Operatora u skladu sa propisima. Zloupotreba elektronske komunikacione usluge od strane krajnjeg korisnika Operatora može da se uvede posebno, ali bez ograničenja, neovlašćenom upotrebom portova (Gateway) i/ili SIM BOX-ova ili upotreba usluga pristupa van domena njihovog cilja.

8.3.3. Operator se obavezuje da isključi krajnjeg korisnika Operatora iz mreže Telenor u sljedećim okolnostima:

- Krajnji korisnik Operatora izaziva smetnje na javnoj telekomunikacionoj opremi na mreži Telenor bez ovlašćenja ili dozvoljava takvu interferenciju od strane trećeg lica, čak i iz nemarnosti; ili
- Krajnji korisnik Operatora povezuje na mrežu Telenora terminalnu komunikacionu opremu koja nije u skladu sa uslovima utvrđenim propisima ili koristi takvu opremu u suprotnosti sa odobrenim uslovima i ne isključuje se i nakon što je Operator od njega zatražio da isključi takvu opremu; ili
- Krajnji korisnik Operatora koristi elektronske komunikacione usluge na način koji spriječava nadgledanje njihove upotrebe od strane Telenor; ili
- Krajnji korisnik Operatora izaziva značajnu materijalnu ili operativnu štetu Telenoru; ili
- iz bilo kojeg drugog razloga zbog koga Operator ima obavezu da isključi krajnjeg korisnika Operatora sa mreže Telenor u skladu sa propisima.

8.3.4. Operator će ispuniti svoje obaveze navedene u članovima 8.3.2 i 8.3.3 na osnovu pisanog zahtjeva dostavljenog od strane Telenora. Operator se obavezuje da privremeno suspenduje ili ograniči usluge pristupa krajnjem korisniku Operatora ili da krajnjeg korisnika isključi iz mreže Telenor, što je tehnički moguće brže.

8.3.5 Telenor će saradivati sa Operatorom u vezi sa bilo kakvim tužbama, zahtjevima ili sudskim postupcima pokrenutim od strane krajnjeg korisnika Operatora, uključujući obezbjeđivanje dokaza i spisa koji proizilaze iz njih

.

.

9 Izmjene na mreži

Ukoliko se drugačije ne dogovori, Ugovorne strane su saglasne da se u pisanoj formi međusobno obavještavaju o bilo kakvim izmjenama do kojih bi moglo da dođe na njihovoj mreži. Obavještenje o izmjeni se mora dostaviti 6 mjeseci prije bilo kakve izmjene koja bi mogla da ima značajnog uticaja na pružanje usluga pristupa, a u slučaju potrebe i uz prethodnu saglasnost Agencije ovaj rok može biti i kraći.

Obavještenje mora da sadrži dovoljno tehničkih podataka i objašnjenja da bi se drugoj strani omogućilo da implementira svaku neophodnu izmjenu u svojoj mreži. Svaka od strana će snositi troškove bilo kakvih izmjena i podešavanja koji su rađeni na njenoj mreži izuzev ukoliko se unaprijed utvrdi da nema objektivne opravdanosti za izmjenama. U ovoj situaciji odluku o opravdanosti donosi nadležno regulatorno tijelo. Strana koja je inicirala izmjene će snositi troškove izmjene mreže druge strane ukoliko je to u skladu sa odlukom nadležnog regulatornog tijela.

U slučaju da su naznačene izmjene mreže uzrokovane nadogradnjom mreže ili prateće opreme one strane koja se obavještava, strane se slažu da izvrše sva potrebna testiranja nadograđene mreže. Svaka strana će u tom slučaju snositi troškove svog testiranja. Testovi interoperabilnosti u osnovi treba da provjere da nema oštećenja i da je funkcionalnost interfejsa održana. Testovi interoperabilnosti će se sprovoditi i u slučaju značajnih modifikacija opreme i softvera na pristupnim tačkama. Ovo se posebno odnosi na uvođenje novih sistema koji još nisu testirani prilikom inicijalnog povezivanja, a koji po procjeni Telenora mogu uticati na proces poziva, kontrolu dodatnih usluga ili registraciju podataka o naplati.

Takođe, ako treba da se proširi opseg usluga dogovoren između Telenora i Operatora uključivanjem novih funkcionalnosti koje imaju za posljedicu bitnu promjenu tehničkih parametara, tada će se testovi interoperabilnosti sprovesti i za novu funkcionalnost pristupa.

10 Rješavanje sporova

10.1 Opšti dio

Svi sporovi koji nastanu u sprovođenju ove ponude i ugovora zaključenih na osnovu ponude rješavaće se u skladu sa važećim propisima Crne Gore uz nastojanje da se riješe sporazumno.

U slučaju da se iscrpe sve mogućnosti da se nastali sporovi riješe sporazumom, a u nadležnosti su regulatornog tjela, biće riješeni pred Agencijom za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i Pravilnika o operatorskom pristupu i interkonekciji.

Svi sporovi koji su u vezi ili proizlaze iz ove ponude i/ili ugovora o pristupu mreži uključujući bilo koja pitanja u vezi njihovog postojanja, važenja ili prekida važenja, koji nisu u nadležnosti regulatornog tijela, biće konačno riješeni od strane nadležnog suda.

10.2 Sporazumno rješavanje sporova

Telenor i Operator nakon potpisivanja Ugovora o pristupu mreži, formiraju zajedničku komisiju koja će se baviti svim pitanjima vezanim za interkonekciju uspostavljenu na osnovu ove ponude.

Komisiju će činiti tri predstavnika svake ugovorne strane, što će biti precizirano samim ugovorom.

Komisija će sve odluke donositi sporazumom o predmetnoj stvari i sve odluke donesene na ovaj način biće obavezujuće za ugovorne strane.

Komisija će se sastajati po zahtjevu zainteresovane strane, najkasnije u roku od petnaest dana od dana prijema zahtjeva, kako bi se raspravljalo o relevantnim pitanjima koja su od značaja za primjenu Ugovora o interkonekciji/pristupu u praksi.

10.3 Rješavanje sporova nakon neuspjelog pokušaja sporazuma

Ako Ugovorne strane ne riješe spor na način naveden u 10.2 u roku od 30 (trideset) dana od dana kada je jedna strana dostavila zahtjev za rešavanje spora Komisiji za pitanja pristupa, zainteresovana strana obavijestiće Agenciju za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore o problemu i sporu koji je nastao.

Ako Agencija ne donese odluku u roku od 30 (trideset) dana nakon što je obaviještena o sporu (ćutanje administracije) odnosno ukoliko neka od ugovornih strana ne bude zadovoljna odlukom Agencije, svaka od strana može podnijeti žalbu nadležnom drugostepenom organu. U svakom slučaju nezadovoljna strana može pokreniti postupak pred nadležnim sudom.

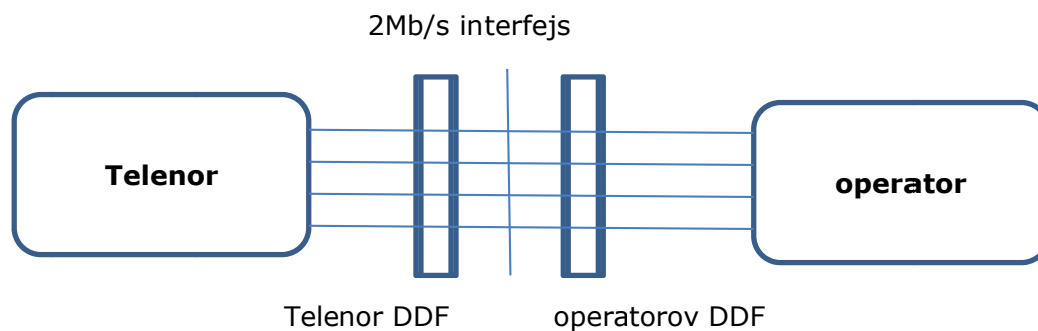
Aneks 1 -Tačke pristupa mreži Telenor i pristupni linkovi

1.1. Tačke pristupa na mreži Telenor

Pristupne tačke interkonekcije su fizičke tačke u kojoj su Telenor mreža i mreža operatora međusobno povezane. Tačka interkonekcije je granica između domena odgovornosti Telenora i operatora.

Telenor nudi Operatoru pristup na svoju mrežu, na lokaciji Bulevar Džordža Vašingtona br. 83 u Podgorici, na kojoj raspolaže sa komutacionom i transmisionom opremom.

Logička struktura povezivanja operatora na pristupnu tačku Telenor mreže za usluge koje su predmet ove referentne ponude, data je na sljedećem dijagramu.

1.2. Pristupni linkovi

Operator je obavezan da o sopstvenom trošku obezbijedi grupe pristupnih vodova i signalne linkove za usluge pristupa koje će povezivati njegove aktivne mrežne elemente i tačke pristupa na Telenor mreži, od davaoca usluga za iznajmljene linije.

1.2.1. Kapacitet pristupnih linkova

Kapacitet potreban za prenos saobraćaja određen je podacima za planiranje. Broj potrebnih pristupnih linkova biće određen uz uzajamnu saglasnost između strana i u skladu sa principima definisanim u ovom Aneksu.

1.2.2. Konfiguracija i dimenzionisanje Pristupnih linkova

Veza između komutacionih centara Strana realizovaće se preko E1 2 Mbps sistema Fizičkih elemenata i elementi za prenos biće u saglasnosti sa ITU- preporukom G.703. Impedansa će biti 75 oma ili drugačije ako se strane o tome dogovore. Ukoliko se strane dogovore, Pristup može da se realizuje i preko drugog sistema (na pr. 155 Mbps).

Sistem signalizacije za grupe pristupnih vodova između komutacionih centara je SS7.

Operator je odgovoran za kvalitet i dostupnost iznajmljenih linija. Grupe pristupnih linkova/vodova treba da budu dimenzionirane tako da:

- 1) Maksimalno dozvoljeni gubici u maksimalnom saobraćajnom satu grupe pristupnih vodova ka tački pristupa na Telenor mreže za usluge pristupa iznose 0,1% i
- 2) Kapacitet Grupa pristupnih vodova treba održavati na taj način što prosječna iskorišćenost grupe pristupnih vodova ka tački pristupa Telenor mreže treba uvijek da bude ispod 70% u glavnom saobraćajnom satu normalnog radnog dana (isključujući hitne situacije i maksimalni glavni saobraćajni sat u godini) u skladu sa proračunima u

tačkii 1) ovog stava. Iskorišćenost iznad ovih pragova dovešće do povećanja kapaciteta grupa pristupnih vodova i naručivanja novih pristupnih vodova od strane operatora u roku od najviše 10 (deset) dana od dana premašivanja pragova.

1.2.3. Signalni linkovi

Rutiranje poruka za signalizaciju baziraće se na Global Title adresi. Network Indicator 2 koristiće se za MTP konekciju.

U svrhu ostvarivanja međupovezivanja, Telenor će operatoru za usluge koje su predmet ove referentne ponude, na pristupnim tačkama u Telenor mreži osigurati odgovarajući interface sa implementiranim sistemom signalizacije No7 (SS7).

Veze za signalizaciju treba da se održavaju na takav način da maksimalno iskorišćenje veza za signalizaciju treba uvijek da bude ispod 30% (0,3 Erl po smjeru ili 19.2 kb/s) u glavnom saobraćajnom satu normalnog radnog dana (isključujući situacije hitnih slučajeva i sat sa najintenzivnijim saobraćajem za Novu Godinu). Upotreba iznad tih pragova dovešće do uvećanja broja signalnih kanala.

Ukoliko su postignute maksimalne vrednosti, svaka od strana može da inicira preuređenje veza za signalizaciju.

Aneks 2 –Cijene

Dio I - Naknade za usluge pristupa koje su predmet Referentne ponude

2.1. Usluga originacije govornih poziva za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora

Operator će platiti Telenoru naknade za predmetnu Uslugu uvećane za iznos PDV-a.

2.1.1. Cijene usluga originacije govora za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora

Cijena usluga originacije govora za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora iznosi 0,019 EUR/min.

2.1.2. Obračun naknada

Poziv će se naplaćivati prema vremenu trajanja poziva od početka (answer message) do završetka poziva (release message) u skladu sa ITU-T preporukom D.150. Ukupno vrijeme naplate izraženo u minutama računa se kako slijedi: ukupni broj sekundi za sve uspješne veze tokom obračunskog razdoblja dijeli se sa 60 i zaokružuje.

2.2. Usluga originacije SMS za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora

Operator će platiti Telenor naknade za predmetnu Uslugu uvećane za iznos PDV-a.

2.2.1. Cijene usluga originacije SMS-a za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora

Cijena usluga originacije SMS za Mobilnog virtuelnog mrežnog Operatora iznosi 0,019 EUR/SMS.

2.2.2. Obračun naknada

Telenor će naplaćivati naknade utvrđene u članu 2.2.1. ovog Aneksa za svaku iniciranu poruku od strane krajnjih korisnika Operatora, nezavisno da li je ona dostavljena na ciljnu destinaciju.

2.3. Usluga originacije govora za Mobilnog mrežnog Operatora koji koristi nacionalni roaming

Operator će platiti Telenoru naknade za predmetnu uslugu uvećane za iznos PDV-a.

2.3.1. Cijene usluga originacije govora za Mobilnog mrežnog Operatora koji koristi nacionalni roaming

Cijena Usluga originacije govora za Mobilnog mrežnog Operatora koji koristi nacionalni roaming, iznosi 0,019 EUR/min što uključuje funkcionalnost unilateralnog handovera opisanog u članu 2.4.3 ove ponude.

2.3.2. Obračun naknada

Poziv će se naplaćivati prema vremenu trajanja poziva od početka (answer message) do završetka poziva (release message) u skladu sa ITU-T preporukom D.150. Ukupno vrijeme naplate izraženo u minutama računa se kako slijedi: ukupni broj sekundi za sve uspješne veze tokom obračunskog razdoblja dijeli se sa 60 i zaokružuje.

2.4. Usluga originacije SMS za Mobilnog mrežnog operatera koji koristi nacionalni roaming

Operator će platiti Telenor naknade za predmetnu Uslugu, uvećane za iznos poreza na dodatnu vrijednost.

2.4.1. Cijene usluga Mobilnog mrežnog operatera koji koristi nacionalni roaming

Cijena Usluga originacije SMS za Mobilnog mrežnog operatera koji koristi nacionalni roaming iznosi 0,022 EUR/SMS.

2.4.2. Obračun naknada

Telenor će naplaćivati naknade utvrđene u članu 2.4.1. ovog Aneksa za svaku iniciranu poruku od strane krajnjeg korisnika Operatora, nezavisno od toga da li je ona dostavljena do ciljne destinacije.

2.5. Usluga originacije govornih poziva koristeći Izbor Operatora (Carrier Selection-CS)

Operator će platiti Telenor naknade za predmetnu Uslugu, uvećane za iznos PDV-a.

2.5.1. Cijene usluga originacije govornih poziva koristeći Izbor Operatora

Cijena usluga originacije govornih poziva koristeći Izbor Operatora iznosi 0,019 EUR/min.

2.5.2. Obračun naknada

Poziv će se naplaćivati prema vremenu trajanja poziva od početka (answer message) do završetka poziva (release message) u skladu sa ITU-T preporukom D.150. Ukupno vrijeme naplate izraženo u minutama računa se kako slijedi: ukupni broj sekundi za sve uspješne veze tokom obračunskog razdoblja dijeli se sa 60 i zaokružuje.

Dio II - Jednokratne naknade za pristup

Usluga	Cijena
Prilagođenje Telenor mreže u cilju obezbjeđivanja Usluge pristupa i interoperabilnosti sa mrežom Operatora	U zavisnosti od stvarnih troškova na obezbjeđivanju usluge interoperabilnosti
Instalacija dodatne opreme i funkcionalnosti u Telenor mreži u cilju obezbjeđivanja Usluge pristupa i interoperabilnosti sa mrežom Operatora	U zavisnosti od stvarnih troškova rada i cijene nabavke potrebne opreme i funkcionalnosti
Podrška i održavanje za mrežne elemente koji su neophodni za obezbjeđivanje Usluge pristupa i interoperabilnosti sa mrežom Operatora	U zavisnosti od stvarnih troškova podrške i održavanja neophodne opreme i funkcionalnosti

Ove naknade biće detaljno obrazložene i prije njihove primjene biće dostavljene Agenciji na saglasnost.

Po otkazivanju Pristupa ili nakon raskida Ugovora o pristupu zaključenog na osnovu Referentne ponude, Telenor nije obavezan da vrati plaćene jednokratne, mjesečne i druge naknade za Pristup Operatora.

Aneks 3 – Kontakt

Organizacioni dio Telenor	Kontakt telefon	Fax	Adresa
Služba za međunarodne poslove	069 010 740		Džordža Vašingtona 83, 81 000 Podgorica

Aneks 4 - Procedure za postupanje sa smetnjama

2.1. Procedure obavještanja o opštim operativnim problemima

Komunikacija između operativnih timova Telenor i Operatora odvija se preko obavještenja.

Sva obavještenja su označena referentnim brojem (ID broj tiketa). Taj referentni broj koristi se u svim odgovorima i daljoj razmjeni informacija o problemu opisanom u obavještenju.

Postoje jedinstvene tačke za kontakt za svaku Stranu za ciljeve obavještanja. Obavještenja se mogu razmjenjivati putem e-mail-a o smetnjama i rješavanju smetnji od strane T-Mobile CT, osim ukoliko se Strane ne saglase o drugačijem načinu komunikacije.

Kada događaji nalažu da neposredno saraduje regionalno ili lokalno osoblje Strana, tačka za kontakt obezbjeđuje potrebne informacije o kontaktu.

2.2. Promjene u mreži i planirani ispadi

Telenor i Operator obavještavaće jedan drugog prije početka planiranog rada i preventivnog održavanja koje može konkretno uticati na Usluge Pristupa.

Ukoliko jedna od Strana vrši izmjene u vlastitoj mreži što rezultira izmjenama u mreži druge Strane, Strana inicijator treba da obavijesti drugu Stranu u skladu sa sljedećim principima:

- suštinskim mrežnim promjenama 3 (tri) nedjelje prije implementacije;
- velikim mrežnim promjenama 5 (pet) radnih dana prije implementacije;
- manjim mrežnim promjenama 1 (jedan) radni dan prije implementacije.

Takva obavještenja sadrže glavne karakteristike, tehničke detalje i mogući uticaj izmjene na mrežu druge Strane i sve druge informacije koje se mogu razumno očekivati od druge Strane.

Kasnija obavještenja šalju se kada počne i završava planirani rad.

Ako Strana ne može da završi planirani rad u okviru očekivanog roka, druga Strana će biti obaviještena u najkraćem mogućem roku o vremenu kada se rad produži.

2.3. Upravljanje smetnjama

2.3.1. Smetnje u vlastitoj mreži

Ako Operator otkrije smetnju u mreži Telenor ili u interkonekcionim linkovima, što može uticati na krajnje Korisnike Operatora koji koriste Usluge pristupa Telenor, Operator će čim je u mogućnosti informisati Telenor o smetnji preko dogovorenih odgovornih tačaka za kontakt koje će biti navedene u Ugovoru o pristupu zaključenom na osnovu Referentne ponude, u skladu sa procedurom obavještanja. Informacije o smetnji koja je predmet rješavanja dostavlja se od strane Operatora do Telenor preko iste tačke za kontakt.

Ako Telenor otkrije smetnju u mreži Telenor, koja može imati ozbiljni uticaj na krajnje korisnike Operatora koji koriste Usluge Pristupa Telenor, Telenor će čim je u mogućnosti informisati Operatora o smetnji preko dogovorenih odgovornih tačaka za

kontakt, u skladu sa procedurom o obavještanju. Informacije o smetnji koja je predmet rješavanja Telenor dostavlja Opearatoru preko iste tačke za kontakt.

Ukoliko Operator, bez razumne osnove ili sa zadnjim namjerama, prijavi smetnju u mreži Telenor, i pošto Telenor uloži napor za njeno otklanjanje, i ispostavi se da prijavljena smetnja nije bila izazvana uslovima u mreži Telenor (uključujući, ali ne ograničavajući se na interfejs sa Mrežom Telenor) ni u pristupnim linkovima, a broj ovakvih slučajeva je veći od 2 (dva) mjesečno, i ako je zahtijevano od strane Telenor, Operator plaća Telenor za razumno potreban rad za pronalaženje smetnje koji je nepotrebno obavljen i za koji se Telenor slaže da zaustavi odmah čim se ustanovi da prijavljena smetnja nije izazvana uslovima u mreži Telenor.

2.3.2. Smetnja povezana sa mrežom partnera

Ako Operator otkrije smetnju povezanu sa interfejsom mreže Telenor a smetnja nije izazvana mrežom Operatora, niti interkonekcionim linkovima, Operator će čim je u mogućnosti informisati tačku za kontakt Telenor o smetnji, u skladu sa procedurom za obavještanje.

Telenor istražuje navodnu smetnju i informiše Operatora o rezultatu putem procedure za obavještanje.

Ako Telenor otkrije smetnju povezanu sa interfejsom mreže Operatora ili interkonekcionim linkom, a smetnju nije izazvala mreža Telenor, čim je u mogućnosti, Telenor obavještava tačku za kontakt Operatora o smetnji u skladu sa dogovorenom procedurom o obavještanju.

Operatora istražuje navodnu smetnju i informiše Telenor o rezultatu putem procedure za obavještanje.

2.3.3. Pisani izvještaji

Ako jedna od Strana želi da ima detaljni izvještaj o smetnji koja je uticala na Usluge Pristupa, druga Strana će pripremiti isti u roku od jedne nedjelje. Sadržaj izvještaja dogovara se između Telenor i Opearatora na operativnom sastanku.

2.3.4. Klasifikacija smetnji

Pošiljalac izvještaja o smetnjama označava svoj status prioriteta kao:

Prioritet 1 - kritičan:

Smetnja za koju se pretpostavlja da ozbiljno utiče na Usluge pristupa ili biling značajnog broja krajnjih korisnika Operatora u mreži Telenor.

Prioritet 2 - visoki:

Smetnja za koju se pretpostavlja da utiče na Usluge pristupa značajnog broja krajnjih korisnika Operatora u mreži Telenor.

Prioritet 3 - nizak:

Bilo koja druga smetnja koja selektivno utiče na krajnje korisnika Operatora, ali ne u kritičnim ili visokim kategorijama, niti na prigovor nekog krajnjeg korisnika Operatora.

Strana od koje potiče smetnja može u bilo koje doba, dok je smetnja prisutna i u dogovoru sa drugom Stranom, da promijeni svoj prioritet.

2.3.5. Ciljno vrijeme za vraćanje u funkciju

Na sva obavještenja o prijavljenim smetnjama biće odgovoreno u najkraćem mogućem roku. Smetnja će se korigovati u skladu sa njenom klasifikacijom, kako slijedi:

Prioritet smetnji	Vrijeme vraćanja u funkciju/neutralisanje
-------------------	---

Prioritet 1 - kritičan :	4 sata vidi napomenu 1
Prioritet 2 - visoki:	12 sati vidi napomenu 2
Prioritet 3 - nizak:	1 do 3 nedjelje, možda duže u specifičnim slučajevima o čemu će se međusobno dogovarati na operativnim sastancima

Napomena 1:

Telenor će u svako doba, bez razlike da li je u ili van radnog vremena, odmah odgovoriti na kritično obavještenje i uložiće sve napore da brzo riješi kritične smetnje.

Napomena 2:

Glavne smetnje prijavljene u prijepodnevnim satima treba riješiti ne kasnije od popodneva istog radnog dana.

Glavne smetnje prijavljene u popodnevnim satima treba riješiti ne kasnije od prijepodneva narednog radnog dana.

Za sve ostale smetnje primjenjivaće se interno ciljno vrijeme povratka u funkciju kod Telenor.

2.3.6. Vrijeme trajanja smetnje

Vrijeme trajanja smetnje je vrijeme između obavještanja o smetnji i rješavanja/neutralisanja smetnje.

2.3.7. Procedure u slučaju eskalacije

Ako smetnja koja selektivno utiče na krajnje korisnike Operatora nije riješena/neutralisana u vremenskom roku propisanom u članu 3.5 Ciljno vrijeme za vraćanje u funkciju, problem može da eskalira.

Operator može da zatraži eskalaciju preko obavještenja uključujući potrebnu identifikaciju lica/osoba u organizaciji Telenor koje treba kontaktirati.

Operativni centar Mreže (NOC) Telenor reaguje u najkraćem mogućem roku angažovanjem predstavnika Telenor koji ima menadžerska ovlaštenja da kontaktira sa predstavnikom Operatora i odgovor na obavještenje sadrži imena i oblasti odgovornosti lica/osoba za kontaktiranje sa Operatorom.

2.4. Obavještanje o narušavanjima i ispadima u Mreži Telenor

Telenor informiše Operatora o ispadima u vlastitoj Mreži putem obavještenja u sljedećim slučajevima:

Ispadi djelova zemlje;

- Potpuni ispad u većim gradovima;
- Ispad na više od 30% ćelija u Podgorici;
- Ispad na više od 30% ćelija u mreži.

Telenor je obavezan da informiše Operatora ako se pojave pomenuti slučajevi odmah pošto je informacija preneijta relevantnim pozicijama u okviru Telenor:

- ako je ispad u radnom vremenu (08:00 - 16:00h) i premašuje 30 minuta; ili
- ako je ispad u dnevnom periodu (06:00 - 10:00) i premašuje 60 minuta.

Aneks 5 - Ugovor o povjerljivosti informacija

Zaključen dana _____ između:

Telenor d.o.o. sa sjedištem u Bulevaru Džordža Vašingtona 83 (u daljem tekstu: "Telenor d.o.o."), Podgorica, Crna Gora, koga zastupaju _____

i

_____ sa sjedištem u _____, _____ (u daljem tekstu: "_____", koga zastupa _____

U daljem tekstu zajedno označeni kao : Strane ili Ugovorne strane

Član 1.

PREDMET UGOVORA

Strane su saglasne da tokom postupka pregovora po Referentnoj ponudi za pristup mobilnoj mreži Telenora i, eventualno, po potpisivanju ugovora, međusobno razmjenjuju i štite sve informacije koje predstavljaju povjerljive podatke u smislu ovog ugovora i dobre poslovne prakse.

Strane su saglasne da termini koji se koriste, odnosno proističu iz ovog ugovora imaju sledeće značenje:

Termin "Povjerljive informacije" označava sve informacije koje čini dostupnim bilo koja od Ugovornih strana drugoj Ugovornoj strani bez obzira da li su označene kao zaštićene ili povjerljive odgovarajućim pečatom ili zapisom (elektronskim ili štampanim zavisno od slučaja) ili saopštene usmeno.

Pod „Povjerljivim informacijama“ se podrazumijevaju svi dokumenti, podaci ili informacije, usmeni ili pisani, bez obzira na medijum na kojem se čuvaju ili preko kog se saopštavaju (elektronski mediji ili štampana verzija materijala), a koji se odnose na Referentnu ponudu za pristup mreži Telenora, ili se odnose na poslovanje Strana, osim opštopoznatih i dostupnih javnosti na osnovu zakonskih normi ili je njihovo saopštavanje odobreno od ugovorne strane na koju se odnose. ovaj termin obuhvata i sve ostale podatke i dokumenta koji nijesu povjerljivi ali iz čije sadržine, prirode, porijekla, svrhe ili namjere proizilazi da predstavljaju povjerljive informacije i čije bi objavljivanje ili saopštavanje trećoj strani, nanijelo štetu vlasniku te informacije, posredno ili neposredno.

"Poverljive informacije", uključuju generalno, bez ograničenja, bilo koju ili sve informacije koje se odnose na predmet saradnje sa Telenorom kao i na proizvode i / ili usluge, uključujući i neobjavljene pronalaskе, proizvode i usluge; tehnologije i / ili istraživačke i razvojne aktivnosti; tehničke sisteme i opremu, uključujući i softverske komponente; poslovne prognoze i zahtjeve nabavke; zahtjeve i specifikacije određenih klijenata i potencijalnih kupaca; ponude ili predloge datih klijentima; finansijske informacije koje nijesu namijenjene javnosti; informacije koje se odnose na prava intelektualne svojine, kao i planovi i tehnologije u vezi sa navedenim. Takođe,

povjerljivim podacima se smatraju i kopije, dijelovi i uzorci dokumenata navedenih u ovom članu ugovora.

Član 2.

OBAVEZE UGOVORNIH STRANA

Strane se obavezuju da čuvaju i zaštite sve poverljive informacije, dobijene od druge strane, u najstrožoj, da ne vrše prodaju, razmjenu, objavljivanje odnosno dostavljanje Povjerljivih informacija trećim licima bez prethodne izričite pismene saglasnosti druge Strane. Ukoliko je prethodna saglasnost data od ugovorne strane, treća strana će se smatrati ovlašćenom da primi takve informacije, u skladu sa ovom članom ugovora.

Strane se obavezuju da će sa povjerljivim podacima rukovati sa istim stepenom pažnje koji primjenjuju na vlastite povjerljive materijale i informacije.

Strane mogu da otkriju poverljive informacije bez prethodnog pristanka ako se to zahtijeva po zakonu ili od nadležnog organa.

Strane mogu da koriste povjerljive informacije samo u vezi sa svrhom ovog ugovora i mogu samo otkrivati poverljive informacije svojim primaocima za koje imaju odobrenje druge strane i samo za osnovno što je potrebno i povezano sa svrhom ugovora ili, u slučaju angažovanja profesionalnih savjetnika, za korišćenje u te svrhe. Strane treba da osiguraju da primaoci, za koje imaju odobrenje druge strane, koji primaju takve povjerljive informacije:

- su saglasni sa zahtjevima povjerljivosti navedenim u ovom Ugovoru, na isti način kao da ugovorne strane (pisana forma)
- ne uzrokuju ili dozvoljavaju da povjerljive informacije budu objavljene bilo kojoj trećoj strani.

Ne dovodeći u pitanje druga prava bilo koje strane, u slučaju neovlašćenog otkrivanja ili korišćenja svojih poverljivih informacija do kojih dolazi direktno ili indirektno preko od druge strane, druga strana će uložiti sve razumne napore da pomogne u otklanjanju posledica i sprečavanju korišćenja, daljeg širenja, prodaje ili druge vrste otuđenja tih povjerljivih informacija.

Odredbe ovog ugovora ne sprječavaju ugovorne strane da otkriju bilo kakvu informaciju koja:

- se zahtijeva od strane nadležnih organa vlasti Crne Gore, uz prethodno obavještanje druge ugovorne strane;
- se dostavlja svojim zaposlenim i drugim ovlašćenim licima radi ispunjavanja obaveza tokom postupka pregovora i kasnije tokom realizacije ugovora, ukoliko se isti zaključi. Strane imaju pravo da Povjerljive informacije dostavljaju svojim povezanim društvima, uz obavezu obavještanja druge strane o izvršenim aktivnostima;
- je legitimno u posjedu strane (s punim pravom da je objavi), prije nego što je primljena od druge strane, ili
- je naknadno javno objavljena, osim ako nije prekršen ovaj ugovor; ili
- je nezavisno razvijena od druge strane, ili
- je dobijena od treće strane koja je zakonito dobila povjerljive informacije i odobrila dalje otkrivanje.

Obaveza čuvanja Povjerljivih informacija je trajna.

Član 3.

PRAVA INTELEKTUALNE SVOJINE

Sva prava intelektualne svojine (pronasci, žigovi, pravo na dizajn, djela zaštićena autorskim pravima, know-how i poslovne tajne, patent, autorska i srodna prava) koja su predmet ovog ugovora pripadaju vlasniku tih prava. Dostavljanje Informacija

drugoj ugovornoj strani ne znači i ne podrazumijeva bilo kakav prenos ili ustupanje autorskih ili srodnih prava.

Bilo koja strana ne može inkorporirati u bilo koji dio opreme ili koristiti u vršenju svojih usluga po ovom ugovoru, bilo prava intelektualne svojine koje su u vlasništvu trećeg lica, osim ako joj druga strana obezbijedi pravo na to.

Obje strane se obavezuju da u potpunosti obeštete drugu stranu od svih šteta procijenjenih od nadležnog suda, kao rezultat zahtjeva za naknadu štete uslijed povrede prava intelektualne svojine. Obeštećenje obuhvata pravne troškove (naknada za angažovanje advokata) i naknadu štete koja može biti dodeljena. O navedenim zahtjevima obavestiće se druga strana odmah u pisanoj formi, i pružiti pomoć druge strane u odbrani od tih zahtjeva.

Član 4.

TRAJANJE I RASKID UGOVORA

Ovaj ugovor se zaključuje na određeno vrijeme u trajnju od ____ mjeseci.

Ugovor može biti raskinut sporazumno ili otkazom uz prethodno pisano obavještenje ____ dana unaprijed.

Strane se obavezuju da, u roku od 15 dana od dana prijema obavještenja/zahtjeva druge ugovorne strane, vrate sve originale koji sadrže Povjerljive informacije (elektronska ili papirna verzija) i da unište sve njihove kopije napravljene u ma kojem obliku.

Strane se obavezuju da, po isteku roka iz prethodnog stava, dostave jedna drugoj pisanu potvrdu o uništenju svih kopija Povjerljivih informacija.

Odredba o trajnoj obavezi čuvanja Povjerljivih informacija nadživljava trajanje ovog ugovora.

Član 5.

STATUSNE PROMJENE

Strane su saglasne da u slučaju reorganizacije neke od Strane prava i obaveze iz ovog ugovora prelaze na odgovarajućeg pravnog sledbenika.

U slučaju eventualnog bankrota, stečaja ili likvidacije jedne Strane ista je obavezna da do okončanja tog postupka obezbijedi povraćaj svih dostavljenih Povjerljivih informacija i da uništi sve primjerke i oblike kopijapredatih informacija i o tome pisano obavijesti drugu ugovornu Stranu.

Član 6.

KONTAKT OSOBE

Sva obavještenja, zahtjevi i druga prepiska u toku trajanja ovog ugovora vrši se u pisanoj formi, poštom, ličnim dostavljanjem ili putem maila na sledeće adrese:

Za Telenor

Kontakt osoba:

e-mail:

adresa: Bulevar Džordža Vašingtona br. 83, Podgorica

Za _____

Kontakt osoba: e-mail:

Član 7.

USTUPANJE UGOVORA

Ni jedna strana ne može ustupiti ovaj ugovor i prava i obaveze u njemu, bez prethodne pismene saglasnosti druge strane, s tim da takva saglasnost ne neće biti neopravdano uskraćena ili odložena.

Član 8.

ZAVRŠNE ODREDBE

Ugovorne strane potvrđuju i saglasne su da ovaj ugovor ne predstavlja Ponudu za zaključenje pravnog posla niti predlog budućeg ugovora ili bilo koje druge vrste poslovne transakcije, i da nijedna od Ugovornih strana neće imati osnov da pokrene tužbu protiv druge Ugovorne strane u slučaju da ne dođe do poslovne saradnje.

Strane su saglasne da će se ovaj ugovor tumačiti u skladu sa zakonima Crne Gore i bilo koji spor koji proizilazi iz ili u vezi sa ovim ugovorom će biti predmet isključive nadležnosti Privrednog suda u Podgorici.

Ovaj ugovor zamjenjuje svu prethodnu pisanu i usmenu komunikaciju među ugovornim stranama. Sve izmjene i dopune mjerodavne su isključivo u pismenoj formi. Ovaj ugovor može biti izmijenjen samo u pisanoj formi, potpisan od strane ovlašćenih lica ugovornih strana.

Ovaj ugovor smatra se zaključenim na dan kada je potpisan od ovlašćenih predstavnika obje ugovorne strane. Ako nije potpisan istog dana Ugovor se smatra zaključenim na dan drugog, kasnijeg, potpisa.

Ovaj ugovor sačinjen je u 4 (četiri) istovjetna primjerka, po 2 (dva) primjerka za obje Strane.

Naziv firme

Telenor d.o.o.

.....

.....

Izvršni direktor

Izvršni direktor

.....

Zamjenik izvršnog direktora za komercijalne
poslove i prodaju

Aneks 6 - Tekst instrumenta osiguranja plaćanja

Korisnik garancije: Telenor d.o.o. Džordža Vašingtona 83, 81000 Podgorica, PIB 02242974 Nalogodavac/Operator (naziv, adresa, PIB)

1. Ova bankarska garancija izdaje se u svrhu urednog izvršenja obaveza po osnovu Ugovora o pristupu (u daljem tekstu: Ugovor) zaključenim dana _____ između Korisnika garancije i Nalogodavca/ , za pružanje usluge interkonekcije, pristupa i kolokacije. Nalogodavac/Operator navedene usluge plaća u roku navedenom u Ugovoru o pristupu.
2. Ovom garancijom Garant se neopozivo obvezuje da će bezuslovno, na prvi pisani poziv Korisnika garancije i bez prigovora isplatiti bilo koji iznos po ovoj Garanciji, na račun određen od strane Korisnika garancije, ali najviše do iznosa od: _____ EUR (slovima: _____) i to po prijemu prvog pisanog poziva Korisnika garancije za plaćanje kojim će izričito izjaviti da Nalogodavac nije ispunio obaveze iz tačke 1. ove Garancije, te da iznos čije se plaćanje zahtijeva nije drugačije plaćen, direktno ili indirektno, od strane Nalogodavca ili u njegovo ime. Ukupna obaveza navedena u garanciji biće umanjena za zbir ukupnih uplata od strane Garanta koje se odnose na tu garanciju.
3. Ova Garancija ima rok vazenja godinu dana od izdavanja, ali najkasnije do _____ , odnosno do 16h toga dana, i svaki zahtjev za plaćanje prema ovoj Garanciji, zajedno s izjavom navedenom u tački 2. ove Garancije, mora biti upućen Banci (preporučenom poštom ili dostavljačkom službom) do navedenog roka.

Po isteku roka važnosti prestaje obaveza Garanta po ovoj Garanciji i bez povrata iste. Ova Garancija izdaje se u jednom izvornom primjerku.

U Podgorici, _____

GARANT: _____

Aneks 7 - Definicije pojmova

Mobilni virtuelni mrežni operator (MVNO) - u smislu ove ponude, operator mobilne telefonije koji nema odobrenje za korištenje radiofrekvencija, odnosno koji za ponudu svih usluga koristi radiofrekvencije dodijeljene Telenor sa kojim ima zaključen Ugovor o pristupu na osnovu Referentne ponude za korištenje mrežnih resursa, odnosno koji obezbjeđuje maloprodajne usluge svojim krajnjim korisnicima preko Usluge za originaciju govornih poziva i SMS za Mobilnog virtuelnog mrežnog operatora koje su predmet ove Referentne ponude za pristup, a definisane su u Poglavlju 2 iste. Mobilni virtuelni mrežni operator u smislu ove ponude zaključuje interkonekzione ugovore sa ostalim operatorima na tržištu, raspolaže minimalnom mrežnom infrastrukturom u skladu sa ovom ponudom, raspolaže sa dodijeljenom serijom brojeva i koristi svoj mrežni kod (MCC+MNC), koristi sopstvene SIM kartice, zaključuje ugovore za korištenje usluga međunarodnog roaminga za njegove krajnje korisnike i obezbjeđuje usluge koje se prodaju pod njegovim brendom.

Mobilni mrežni operator (MNO) - posjeduje odobrenje za korištenje radiofrekvencija i obezbjeđuje javne elektronske komunikacione usluge u dodijeljenom frekvencijskom spektru. Mrežni operator ima sopstvenu osnovnu mrežu, potpisuje interkonekzione ugovore sa ostalim operatorima na tržištu, koristi sopstvene SIM kartice, raspolaže sa dodijeljenom serijom brojeva i koristi svoj mrežni kod (MCC+MNC), zaključuje ugovore za korištenje usluga međunarodnog roaminga za njegove krajnje korisnike i obezbjeđuje usluge koje se prodaju pod njegovim brendom.

Mobilni mrežni operator koji koristi nacionalni roaming - Operator koji koristi nacionalni roaming u isto vrijeme je i MNO operator i ima iste karakteristike kao i MNO. Operator koji koristi nacionalni roaming koristi pristup na radio mrežu Telenor, sa kojim ima zaključen Ugovor o pristupu za korištenje mrežnih resursa na osnovu Referentne ponude i koji obezbjeđuje maloprodajne usluge svojim krajnjim korisnicima preko usluge za Originaciju govornih poziva i SMS za Mobilnog mrežnog operatora koji koristi nacionalni roaming koja je predmet ove Referentne ponude, a definisana je u Poglavlju 2 iste.